

СТЕНОГРАФСКИ ДНЕВНИЦИ

НА

XXIII-ТО ОБИКНОВЕНО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

III РЕДОВНА СЕСИЯ

Брой 34

София, понеделникъ, 5 мартъ

1934 г.

46. заседание

Четвъртъкъ, 1 мартъ 1934 година

(Открито отъ председателя А. Малиновъ въ 16 ч. 40 м.)

С Ъ Д Ъ Р Ж А Н И Е:

Стр.

Стр.

Отпуски, разрешени на народни представители . . . 777

Питане отъ народния представител Н. Пждаревъ къмъ министра на финансите относно заплатитъ на служителитъ въ Българската народна банка. (Развиване и отговоръ) . . . 777

Законопроекти:

1) за продължение срока за доброволно изплащане на една третинка отъ текущитъ данъци и

на първата шестинка отъ закъснѣлитъ данъци. (Трето четене) . . . 782
 2) за измѣнение и допълнение на закона за търговията съ външни плащания сръдства. (Първо и второ четене) . . . 782, 783
 3) за бюджета, отчетността и предприятията. (Второ четене — продължение докладването и разискване) . . . 784

Дневенъ редъ за следващото заседание . . . 792

Председателъ: (Звъни) Понеже има нужното число народни представители, обявявамъ заседанието за открито. (Отъ заседанието отсъствуватъ следнитъ г. г. народни представители: Ангеловъ Боянъ, Ангеловъ Иванъ, Аневъ Василь, Арабаджиевъ Петко, Ачковъ Димитъръ, Бешковъ д-ръ Иванъ, Бойчиновъ Михайлъ, Буровъ Атанасъ, Василевъ Григоръ, Джабаровъ Стоянъ, Димитровъ Захари, Доброволски Стефанъ, Дуковъ Иванъ, Думановъ д-ръ Никола, Попивановъ Петъръ, Калъновъ Георги, Каракашевъ Никола, Каравчевъ Георги, Кирчевъ Стефанъ, Куртевъ Иванъ, Лунговъ Николай, Манафовъ Христо, Марчевъ Никола, Милевъ Милю, Мирски Христо, Митковъ Сеферинъ, Митовъ Генко, Молдовъ Янаки, Марулевъ Исифъ, Нейковъ Димитъръ, х. Петковъ х. Георги, Петковъ Стефанъ, Петровъ Георги, Петровъ Дойчинъ, Петровъ Никола, Пиронковъ Александъръ, Поповъ Стоянъ, п. Рачевъ Иванъ, Ризовъ Стойне, Родевъ Христо, Савовъ Велико, Савовъ Сава, Стайновъ Петко, Станишевъ д-ръ Константинъ, Таслаковъ Цвѣтко, Тонковъ Тодоръ, Тотевъ Деню, п. Христовъ Георги, Христовъ Димитъръ, Цанковъ Александъръ, Чолаковъ Христо и Янакиевъ Василь)

Съобщавамъ на Народното събрание, че бюрото е решило отпускъ на следнитъ народни представители:

По 1 день на:

г. Крумъ Корakovъ;
 г. Георги Говедаровъ;
 г. Стойко Илиевъ.

По 2 дена на:

г. Иванъ Дуковъ;
 г. Иванъ Куртевъ;
 г. х. Георги х. Петковъ.

И 3 дни на г. Христо Мирски.

Г. министърътъ на финансите е готовъ да отговори на питането на г. Никола Пждаревъ по Народната банка.

Имате думата, г. Пждаревъ, да развиете питането си.

Н. Пждаревъ (д. с. Ц): (Отъ трибуната) Г. г. народни представители! Спомнете си, че въ първата половина на тази сесия бѣхме сезирани да утвърдимъ едно министерско

постановление, съ което сумата, която Народната банка ще плаща на Дирекцията на пошитъ и на Дирекцията на желѣзницитъ за услугитъ, които ѝ правятъ годишно, се намаляваше затова, защото, по сведенията на банката, работата, която се е вършела за смѣтка на банката, е вече намалѣла. Тогава азъ си позволихъ да привлѣка вниманието на г. министра, че по реда на контрола, който той упражнява чрезъ своя представител въ банката, е нужно да внуши на управителния съветъ на банката, че щомъ като нейната работа намалява, ще трѣбва, съгласно постановлението на закона за Народната банка, чл. 18, пунктъ 9, да се позанимае и съ въпроса за личния съставъ и въ централното управление, и въ клоноветъ, и въ агентуритъ, за да бѣде намаленъ съобразно съ новата дейностъ на Народната банка, а също така и да се позанимае и съ въпроса за размѣра на заплатитъ, който, споредъ сегашнитъ сръдства на държавата, споредъ сегашнитъ сръдства на нацията и споредъ службата, която се върши, не съответствува на създаденото ново положение; ще трѣбва управителниятъ съветъ, въ името на неговия престижъ, въ името на престижа на Народната банка, да се занимае съ този въпросъ. И тогава г. министърътъ на финансите ни каза: „Вие не знаете, тамъ сѣ направени голѣми съкращения въ персонала, тамъ сѣ направени голѣми намаления на заплатитъ“. Понеже монѣ сведения бѣха други — че съкращения на персонала, може да се каже, почти нѣма и че намаление на заплатитъ почти нѣма, азъ отпратихъ питане специално по този въпросъ до г. министра на финансите съ молба, той да провѣри и да даде точни освѣтления предъ Народното събрание, защото може вънъ да се прѣскатъ невѣрни слухове, които не само сѣ пакостни за престижа на управлението, но и създаватъ едно настроение въ обществото, което е много пакостно и за обществения редъ въ страната. И затова азъ си позволихъ да направя следното питане тогава: (Чете)

„1. Вѣрно ли е, че на 1 януарий 1927 г. Българската народна банка за цѣлата ѝ служба е имала персоналъ 1810 души, а на 1 януарий 1933 г. — 1567 или само съ 243 по-малко?

2. Върно ли е, че в бюджета на Българската народна банка за 1927 г. са били предвидени за заплати 41.203.800 л., а в бюджета за 1933 г. — 95.524.800 л.?

3. Върно ли е, че за 1932 г. в бюджета на банката са определени на управителя 32.500 л. заплата и 7.500 л. представителни месечно, на подуправителят 26.500 л. заплата и 5.000 л. представителни месечно, а за 1933 г. са повишени: за управителя 52.000 л. заплата и 15.000 л. представителни месечно, за подуправителят 31.000 л. заплата и 5.000 л. представителни месечно? За 1932 г. управителят на банката заплата, определена в бюджета ли е получил, или по-голяма? Защо и как е станало това?

4. Върно ли е, че има постановление на Министерския съвет, управителят на Българската народна банка да получава за командировките си в странство 150 швейцарски франка дневно, а той да си е изгелит по 200 швейцарски франка дневно?

5. Командировките управителят на банката по решение на съвета ли върши, и за целта им и резултатите от тях съобщава ли на управителния съвет?

6. Ако всичко това е върно, одобрява ли се от Вас съобразно ли е съдействието на Българската народна банка, с нейните служби и с политиката на правителството?

Г. г. народни представители! Аз тръбва да изкажа задоволството си от готовността на г. министра на финансите да отговори на това ми питане и да подчертае с това, че той държи да осветлява Народното събрание за всичко онова, което става в този голъм държавен институт, какъвто е Българската народна банка. Защото в миналото аз имах случай да отправя по нейните действия питане, обаче, за голъмо съжаление, тогава се смяташе, че не бива да се навлиза в тази светла светина и, разбира се, резултатите от това са налице.

Г. г. народни представители! Българската народна банка е един от най-важните, ако не най-важният институт за повдигането на нашето стопанство, за материалната култура на нашата страна и на нашата държава. Създадена още с създаването на българската държава от един държавник съясен държавнически поглед, създава стопански разум и съ голъмо социално чувство, тази банка играе голъма роля в нашия стопански живот и последният от тази нейна роля се знае. Без нея България не можеше да има предприемачи; без нея България не можеше да има търговия; без нея занаятчийството нямаше да може да се развива. И ако заете, г. г. народни представители, в началото, когато тя беше създавана, задачата ѝ беше да предпази не тези производители, които споменах, не индустриалците, които не биха били в нашия стопански живот, ако нямаше Народната банка, но замисълът беше да се предпази широката маса от нашите производители, нашето земеделско население от апетитите на частния капитал и специално от апетитите на ливарския капитал. Тази предвидливост, г. г. народни представители, на тогавашните строители на българската държава наистина ни удивлява и накарва да се прекланяме пред тяхната ясновидност на държавници: те не чакаха да западнат производителите, за да се явява държавата на помощ, да се явява след дванадесетия час, когато вече не може да им се помогне; те ги предпазваха, създаваха им условия за работа и даваха им възможност да развиват стопански себе си и страната.

Ето защо, г. г. народни представители, авторитетът на Народната банка, като стопански институт, е бил всекога голъм; банката и служителите ѝ са били уважавани. Но тръбва да признаем, г. г. народни представители, че тази задача на Народната банка не биде следвана до край; тя не е следвана и днес. Дойде момент — не искам да кажа по разбиранията на тези, които стоят начело на управлението на банката, но по държавна политика — когато банката изостави производителите в ръцете на частния капитал. И когато днес се питаме: къде са строителите в нашата страна, къде е индустрията, къде е търговията, къде са производителите, българите ли са те или, ако фирмите са български, чужденци не стоят ли зад тях, тръбва да признаем, че голъма доза от отговорност за това има тази политика на Народната банка — да се освободи тя от голъмите нейни задачи от преди известния период години и да се ограничи само с една определена задача, без да се създадат другите институти, които да я заместят в тази ѝ роля и да освободят производителя от тежкото бреме на неносимите тежки лихви. Защото, г. г. народни представители, когато се питаме, защо не може да живее, защо не може да мърда вече земеделецът, защо не разори всичко онова, което беше строител и твори-

тель в тази страна, не бива да забравяме, че онзи процент на лихви не можеше никой производител в нашата страна да понесе, даже и при пълна способност на консоматорите да консомират това, което той произвежда. А, при намалена способност на консоматорите да консомират, вие разбирате къде отива нашето производство, къде отиват онзи, които създават благата в тази страна.

Председател: Г. Пждарев! Завършете. Времето Ви изтече.

Н. Пждарев (д. сг. Ц): Г. г. народни представители! Идвам на питането си. Ако Народната банка намали така функциите си, ако цифрите, които давам аз, са върни, защо тя не намалява персонала си, защо тя не намалява агентурите си, защо тя не намалява и заплатите си, които не са вече в съотношение с онази дейност и с онзи печалби, които банката има сега?

Г. г. народни представители! Аз знам, че заплата на управителя и на подуправителя е определена с закона за Народната банка — чл. 18, пункт 9. Тя тръбва да бъде онази заплата, която тя има в 1925 г., с тантиемите, които са получавали в 1925 г. Разбира се, г. г. народни представители, когато този член е минавал в Народното събрание, никой народен представител не е подозирал, не е знаел — разбира се, министърът е знаел, но не е намислял за нужно да осветли народното представителство — че когато се говори за заплата в 1925 г., се разбира заплата 180.000 л. на управителя и 130.000 л. на подуправителя и че, освен тази заплата, има тантиеми над 400.000 л. за управителя и над 200 и толкова хиляди за подуправителя. (Оживление сред мнозинството)

А. Аврамов (з): Толкова наивници ли бяхте, г. Пждарев?

Н. Пждарев (д. сг. Ц): Г. г. народни представители! И така, тези тантиеми, съществували в години, когато Народната банка беше с други функции, с други действия, с други печалби, са узаконени за всички времена, или дотогава, докогато законът се измени. И, когато се намалиха заплатите на всички държавни служители, последваха, по внушение от министра на финансите, макар че чл. 18, пункт 9 оставя правото на управителния съвет на Народната банка да определя заплатите, намаления на заплатите и в Народната банка. Обаче тия намаления изведнъж се изгубиха и се заместиха със увеличения през 1932 г. за управителя, което превръща предвидената в чл. 18, пункт 9, норма — едно нарушение на постановлението на закона за Народната банка — а в 1933 г. последва увеличение на заплатите и на подуправителя, пак с превъзхождение на нормата, предвидена в чл. 18, пункт 9.

Председател: Дълга да Ви напомня, г. Пждарев, че определените Ви от правилника 15 минути изтекоха. Вие правите питане, а не запитване.

Н. Пждарев (д. сг. Ц): Свършвам. — Г. г. народни представители! Аз тръбваше да искам от г. министра на финансите осветление по тези въпроси за това, защото те не минават незабелязано в обществото, а създават особени настроения и особени раздразнения, толкова повече, че те се изнасят в печата, и за обществото е странно, когато в печата могат да се повдигат тези въпроси, защото в Народното събрание не се проявява никакъв интерес към тях, макар че те са от голъмо значение. Ако Народното събрание и ако специално управлението не е в състояние да премахне онзи недъг на днешния обществен строй, които не са необходими за самия строй, които могат да бъдат премахнати, без да пострада в нищо самият строй, г. г. народни представители, не се чудете, че тогава обществото ще търси друг, за да ги премахне. Ние тръбва, със съзнание, че съдействуваме за създаване на такова настроение, да определим и нашите действия. За да снемат поне от себе си отговорността, аз отправих това питане към г. министра на финансите, за да му дам възможност и той да поеме всичката отговорност за това, което става в Народната банка, защото, въ края на краищата, отговорен политически пред държавата и пред бъдещето на тази страна е министърът на финансите.

Председател: Има думата г. министърът на финансите.

Министър С. Стефанов: Г. г. народни представители! Предъ видъ особената важностъ на въпроса, който вчера се засегна при гласуването на чл. 72 отъ законопроекта за б. о. л. и поради молбата на г. Пждаревъ да отговори на питането му, което бѣше депозирано по-рано, азъ заявихъ, че ще отговоря още днесъ, за да не остане ни най-малко съмнение, защо не може Народната банка да се постави подъ еднакъвъ режимъ съ другитѣ две държавни банки по отношение на контрола споредъ законопроекта за б. о. л. Да нѣма абсолютно никакво съмнение, повтарямъ, по всички тия въпроси, които се повдигатъ съ питането на г. Пждаревъ, азъ решихъ да му отговоря веднага.

Нека ви кажа открито, че при това съдържание на питането, при тия цифри, които сѫ изнесени въ него, азъ безъ съмнение бихъ казалъ, че не заслужава отговоръ, но най-сетне азъ съмъ длъженъ да отговоря на всѣко питане, каквото и да бѣде то. Азъ разбирамъ, че всѣки народенъ представителъ може да повдига въпроси и да изнася положения, които сѫ близки до истината, но не да изнася данни и цифри, които 100% не отговарятъ на истината, които не отговарятъ на действителнитѣ данни и цифри, които винаги могатъ да бѣдатъ проверени. Азъ не бихъ изнесълъ предъ васъ цифри, които не сѫ достоверни и които не могатъ да бѣдатъ проверени всѣки моментъ.

Г. Пждаревъ пита: (Чете) „Вѣрно ли е, че на 1 януарий 1927 г. Българската народна банка за цѣлата ѝ служба е имала персоналъ 1.810 души, а на 1 януарий 1933 г. — 1.567, или съ 243 по-малко?“ Истината е, че сѫ съ 295 души по-малко днесъ чиновницитѣ въ Народната банка. Значи, за това не би трѣбвало да се прави питане, но то се свързва съ дейността на банката, съ работата, която тя върши днесъ и която е вършила вчера. Бихъ казалъ, че ако има още 50% увеличение на персонала, той нищо не би свършилъ, ако при днешнитѣ условия нѣма начело на банката двама-трима души, които работятъ колкото за 100 души. Работата на банката днесъ е отъ особенъ характеръ, затова не е важно толкозъ количеството на персонала, колкото неговото качество. Работата на банката днесъ се съвършено различава отъ работата, която е извършвала преди 2-3 години. Не говоря за положението, което е имала банката преди закона отъ 1928 г. Трѣбва да отделимъ този периодъ преди 1928 г. и да говоримъ за периода отъ 1928 г. насамъ, защото сегашното положение на банката е създадено отъ 1928 г. насамъ.

„Вѣрно ли е, пита г. Пждаревъ, че въ бюджета на Българската народна банка за 1927 г. сѫ били предвидени за заплати 41.203.800 л., а въ бюджета за 1933 г. — 95.524.800 л.“ Цифрата 41 милиона лева, която г. Пждаревъ пише, отговаря само на 1/3 отъ действителния кредитъ за заплатитѣ въ 1927 г. И понеже съ такива истини си служи г. Пждаревъ, азъ му направихъ честта да декларирамъ снощи, че още днесъ ще му отговоря.

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): Тия 41 милиона лева сѫ основнитѣ заплати по бюджета, г. министре.

Министър С. Стефановъ: Вие питате: „Вѣрно ли е, че въ бюджета на Българската народна банка за 1927 г. сѫ били предвидени за заплати 41.203.800 л., а въ бюджета за 1933 г. — 95.524.800 л.“

Цифрата 95.524.800 л. за 1933 г. е вѣрна, обаче оная за 1927 г. е фалшива.

По-нататкъ г. Пждаревъ пита: (Чете)

„Вѣрно ли е, че за 1932 г. въ бюджета на банката сѫ опредѣлени на управителя 32.500 л. заплата и 7.500 л. представителни месечно, на подуправителитѣ 26.500 л. заплата и 5.000 л. представителни месечно, а за 1933 г. сѫ повишени за управителя 52.000 л. заплата и 15.000 л. представителни месечно, за подуправителитѣ 31.000 л. заплата и 5.000 л. представителни месечно? За 1932 г. управителитѣ на банката заплатата, опредѣлена въ бюджета, ли е получилъ, или по-голъма, защо и какъ е станало това?“

Вѣрно ли е, че има постановление на Министерския съветъ, управителитѣ на Българската народна банка да получава за командировкитѣ си въ странство 150 швейцарски франка дневно, а той да си е изтеглялъ по 200 швейцарски франка дневно?

Командировкитѣ управителитѣ на банката по решение на съвета ли върши и за цѣлата имъ и резултатитѣ отъ тѣхъ съобщава ли на управителния съветъ?

Ако всичко това е вѣрно, одобрява ли се отъ Васъ, съобразно ли е съ дейността на Българската народна банка, съ нейнитѣ служби и съ политиката на правителството?

Г. Пждаревъ прави една грѣшка, че ни задава въпроса, каква е разликата между бюджета за заплатитѣ на Българ-

ската народна банка въ 1927 г. и бюджета за заплатитѣ въ 1933 г. За по-голъмо пояснение трѣбваше да сравнява 1931 г. и 1933 г. Азъ си вземахъ цифритѣ за 1931 г., макаръ че цифрата на бюджета за 1927 г. е достатъчна да потвърди същото, което ще кажа. Азъ вземамъ 1931 г., защото преди 1931 г. азъ не съмъ разноречдалъ съ Народната банка, нито г. Момчиловъ бѣше въ Народната банка. Зато е избралъ г. Пждаревъ 1927 г., преди измѣненето на закона за Народната банка, това е необяснимо за мене, и трѣбваше г. Пждаревъ да обясни защо взема тази дата.

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): Защото новиятъ законъ за Народната банка е отъ 1926 г. и влиза въ сила въ 1927 г.

Министър С. Стефановъ: Това показва, че Вие, който вземате думата по всичко, изглежда, че не знаете, кога законътъ за Народната банка е измѣненъ. Той не е измѣненъ въ 1926 г., а въ 1928 г.

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): Въ 1926 г., г. министре.

Министър С. Стефановъ: Въ 1926 г. има друго измѣнение, а въ 1928 г. се туриха въ закона всичкитѣ тия постановления, които се засѣгатъ отъ питането Ви. Азъ мисля, че всички господа тукъ (Сочи лѣвницата) ще потвърдятъ, че е вѣрно това, което азъ казвамъ — че тия постановления сѫ отъ 1928 г.

А. Капитаневъ (з): Той ще го научи сега.

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): Заъ това недейте се закрива.

Н. Кемилевъ (д. сг. Ц): Кажете колко пари на ръка получава управителитѣ — ачикъ да бѣдемъ.

Министър С. Стефановъ: Ще Ви кажа, понеже всичкото е за паритѣ. Г-да! Азъ мисля, че вие знаете това най-добре.

Н. Кемилевъ (д. сг. Ц): Г. министре! Г. Пждаревъ пита: вѣрно ли е, че получава тая заплата. Азъ съмъ на друго мнение, защото държа, че единъ голѣмъ чиновникъ, какъвто е управителитѣ на банката, трѣбва да бѣде платенъ, защото не желая да се държи единъ дружбански управителъ на Народната банка, който съ 390 милиона лева оцети Народната банка при покупката на рубли въ Женева. Но понеже Вие заставате на едно положение, че ще правите изпъквания, г. Пждаревъ Ви пита, вѣрно ли е, че не сте изпълнили обещанието си? (Възражения отъ мнозинството)

Т. Бошнаковъ (з): Ти знаешъ да викашъ „мирно“ и да убивашъ. Кога стана политикъ, кога захвана да разбирашъ отъ банки!

А. Буковъ (з): (Къмъ Н. Кемилевъ) Ама д-ръ Караджовъ не получаваше нито една хилядна отъ това, което получава твоятъ братъ.

Министър С. Стефановъ: Г. Кемилевъ! Азъ слушахъ презъ всичкото време г. Пждаревъ безъ да го прекъсвамъ.

Т. Бошнаковъ (з): Направихте банката отъ българска чужда.

А. Капитановъ (з): Вашиятъ Сговоръ я направи отъ Народна банка — банка на банкитѣ, и международна. Още малко ако бѣхте управлявали, и на кооперациитѣ щѣхте да видите смѣтката!

Председателтъ: (Звъни)

Министър С. Стефановъ: Моля ви се, г-да, позволете да свърша. Нѣма защо да се занимаваме съ този въпросъ.

Г. Черносковъ (д. сг. Ц): Г. Малиновъ знае най-добре дейността на г. Караджовъ.

Министър С. Стефановъ: Недейте говори за личности. Защото може да се каже много нѣщо.

Г. Черносковъ (д. сг. Ц): Да се обясня. Личности не нападамъ. Знамъ едно, че правителството на г. Липчевъ покани уважасия председателъ на Камарата, г. Малиновъ, да се яви въ защита на държавното съкровище въ конфликта му съ Дисконто-Гезелшафтъ, но г. Малиновъ, като депутатъ, заяви отъ тая банка, че той не желае да защити съкровището, като юристъ, понеже юридическата позиция на държавното съкровище е провалена, вследствие самопризнанията, които тогавашниятъ директоръ на Народната банка, д-ръ Караджовъ, е направилъ предъ Дисконто-Гезелшафтъ. Това знае най-добре г. Малиновъ, и азъ апелирамъ той да го обясни на почитаемото народно представителство. (Възражения отъ мнозинството)

Председателът: (Звъни)

А. Капитановъ (з): Какво е ангажирал д-ръ Караджовъ банката? Народната банка се ангажира отъ правителството

Председателът: (Звъни)

Министъръ С. Стефановъ: Г. г. народни представители! Кредитътъ за заплатитъ на чиновниците въ Народната банка презъ 1927 г. е 113.836.800 л., а не 41.000.000 л., или приблизително 3 пъти повече, отколкото се изнася отъ г. интерпелатора. Въ 1931 г. — оставамъ другитъ години — бюджетътъ на банката е билъ 159 милиона лева, а само за заплати — 117.284.524 л., или малко повече, отколкото въ 1927 г. Въ 1933 г. сумата за заплати биде намалена на 97.535.800 л.

Въ 1927 г. банката е имала 1.810 души персоналъ; въ 1928 г. — 1.787; въ 1929 г. — 1.792; въ 1930 г. — 1.786; въ 1931 г., първото полугодие — 1.820, а въ второто полугодие, следъ намаленията — 1.699; въ 1932 г. — 1.653; въ 1933 г. — 1.513 души, или персоналетъ е намаленъ съ 297 души.

А. Кантарджиевъ (д): (Къмъ Н. Пждаревъ) Какво искашъ повече?

Министъръ С. Стефановъ: По отношение размъра на заплатитъ, г. г. народни представители, азъ не желая да изнася цифри, не само за прѣжитъ заплати, но и за косвенитъ, за всевъзможнитъ възнаграждения, които сѣ потресващи, които не могатъ да бждатъ сравнявани нито съ заплатитъ преди 1928 г., нито съ заплатитъ сега. Азъ ще изнася само бюджетнитъ цифри. За командировкитъ имамъ цифри, които нѣмамъ куража да ги изнася предъ Народното събрание! (Ржкоплѣскания отъ мнозинството) Това — за сведение на г. Чернооковъ.

И. Василевъ (з): И за тантиемитъ кажете.

Министъръ С. Стефановъ: Нѣмамъ куража да ги изнася. Ако искате, ще ги изнася.

К. Караджовъ (з): Желаямъ да ги изнасяте, г. министре!

Министъръ С. Стефановъ: Ще направимъ добре, за честта на този институтъ, следъ тия обяснения, които дадохъ, и тия цифри, които изнасяхъ, да туримъ точка, защото само се излагаме.

З. п. Захариевъ (з): Ние искаме да знаемъ.

Министъръ С. Стефановъ: Азъ мисля, че когато министърътъ на финанситъ говори и ви прави такава декларация, той достатъчно разбира отговорността за думитъ, които произнася.

З. п. Захариевъ (з): Народното представителство иска да знае.

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): Ако има нѣкои еп грот работи, има отговорности, г. министре! На Народното събрание трѣбва да ги кажете, а не да ги знаете само Вие.

Министъръ С. Стефановъ: Не сѣ толкова еп грот, колкото Вашитъ — 41 милиона лева казвате, вмѣсто 113 милиона лева.

Заплатата на управителя на Българската народна банка въ 1931 г. е била 40.000 л. плюсъ 15.000 л. представителни, или всичко — 55.000 л. месечно. Заплатата на днешния управител, когото една година молихме да приеме длъжността — той не се е натискалъ да я заеме — и който е получавалъ по-голямъ заплата тамъ, където е билъ по-рано, е 40.000 л. — точно каквато е била въ 1931 г. — и 15.000 л. представителни, за което има решение на Министерския съветъ. А каква е заплатата му сега, ще ви кажа. Днешниятъ управител на Народната банка, само 4—5 месеца следъ постъпването си, безъ да бжде искано това отъ нѣкого и безъ да има решение на управителния съветъ на банката, повърща обратно отъ заплатата си въ касата на банката 100.000 л. за времето, което е изслужилъ. На 23 януарий 1933 г., съ операциянна бележка контроленъ № 214, е повърналъ 16.000 л.; на 26 януарий с. г., съ операциянна бележка контроленъ № 276 — 8.000 л.; на 22 май с. г., съ операциянна бележка контроленъ № 1.778 — 25.000 л.; на 9 юний с. г., съ операциянна бележка контроленъ № 2.023 — 11.000 л.; на 29 юлий с. г., съ операциянна бележка контроленъ № 2.757 — 10.000 л.; на 16 октомври с. г., съ операциянна бележка контроленъ № 4.104 — 30.000 л. Или всичко е повърналъ отъ заплатата си обратно въ касата на Народната банка 100.000 л.

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): За коя година?

Министъръ С. Стефановъ: За 1932 г., 5—6 месеца следъ неговото постъпване, безъ това да му е искано отъ нѣкого.

Б. Смиловъ (нап. л. о): Презъ тази година колко време е билъ на служба?

Министъръ С. Стефановъ: Последователно вървя, г. Смиловъ, ще видите.

Освенъ това, г. г. народни представители, заплатата на управителя на Народната банка въ 1931 г. и въ 1927 г. не ѝ засѣгаше 20% намаление, което прокарахме съ закона за временнитъ удържки отъ заплатитъ на чиновниците, съ който законъ постановихме да се прави намаление и отъ заплатата на чиновниците въ Народната банка, въ прѣлки че по закона за Народната банка нѣмахме право да направимъ това. По искане на Българската народна банка, въ лицето на управителя и подуправителитъ ѝ — притежавамъ писмо за това, пъкъ и членоветъ на финансовата комисиия сѣ тукъ и ще го потвърдятъ — намалението, което по закона бѣше за държавнитъ чиновници, засегна и чиновниците въ Народната банка, макаръ заплатитъ на чиновниците въ Народната банка, по закона за тая банка, да не могатъ да бждатъ засегнати отъ туй намаление.

По-нататъкъ направихме и други намаления на тия заплати, по силата на закона за измѣнение на закона за данѣка върху приходитъ, въ размъръ на 10—15%, въ зависимостъ отъ голѣмината на заплатитъ. Независимо отъ това, правятъ имъ се и 10% удържки за пенсия. Или общо всички намаления възлизатъ на 35—40% — нѣщо; което може да бжде проверено всѣка минута въ Народната банка по ведомоститъ, по които се получаватъ заплатитъ. Тия намаления не съществуваха въ 1931 г., когато управителътъ получаваше 40.000 л. заплата и 15.000 л. представителни. Чистата заплата на управителя днесъ не е 70 и нѣколко хиляди лева, както се ачармира, а 32.000 л., и на подуправителитъ е 23.000 л. и нѣщо.

Г. г. народни представители! Службитъ на управителя и на подуправителитъ на Народната банка далечъ не сѣдни обикновени служби, за да могатъ тѣхнитъ заплати да бждатъ подведени подъ общия знаменателъ на заплатитъ на другитъ чиновници. Навсѣкжде положението на тия длъжностни лица е малко по-особено и заради това заплатитъ имъ сѣ по-голямъ.

Г. Пждаревъ засегна и политиката на банката и нейната работа. Той искаше да каже, че Българската народна банка по-рано е имала извънредно много работа, а днесъ, като е намалѣла работата, трѣбвало да се намѣсятъ министърътъ на финанситъ и правителството, за да ревизиратъ заплатитъ на чиновниците тамъ. И пита г. Пждаревъ: кредитиратъ ли сѣ днесъ отъ Народната банка индустриалцитъ и търговцитъ, въобще стопанскитъ деятели? И всичко това го казва съ една тенденция, като че ли то се дължи изключително на политиката на Народната банка.

Г. г. народни представители! Азъ не допускахъ, че г. Пждаревъ ще иска да тегли такова едно заключение, че днешното стопанско положение на страната и всички стопански прояви се дължатъ на политиката на Народната банка. Нейната политика е политика на правителството, която се провежда отъ министъра на финанситъ; той може да бжде обвиняванъ за тая политика и той поема отговорностъ за нея. По никой начинъ не може да бжде приписвана тая политика като политика на Народната банка. Народната банка е единъ държавенъ автономенъ институтъ и чрезъ нея и съвмѣстно съ нея държавата провежда банковата политика. Ако има нѣкакви кусури въ тая политика, азъ съмъ готовъ да ви отговоря при другъ случай, ако направите питане или интерпелация по нея. Ето защо никакъ не може да бжде обвинявана Народната банка за стопанската политика, която тя следва.

Колкото се отнася, г. г. народни представители, до кредитната политика на Народната банка, ще ви кажа, че Народната банка сега не извършва само една функция: не дава безразборно пари на българската държава, не разващава българското управление тѣй, както е било преди 1931 г., когато е давала на държавата до 1½ милиарда лева, които се виждатъ въ баланситъ на банката. Днесъ дългътъ на държавата къмъ Народната банка е 2.872.000.000 л., и не 4 и повече милиарди, колкото бѣше въ миналото. Въ тая посока наистина Народната банка не изпълнява дълга си къмъ държавата, нѣкакси е глуха къмъ държавнитъ нужди. И трѣбва да поздравимъ Народната банка, че тя днесъ стои на такава висота, на

каквато никога не е стояла: автономен институт съ строго определени задачи, въ който правителството не може да бърка безразборно. А тамъ и следъ 1928 г. се бъркаше по начинъ, по каквато никога не се е бъркало. Ако пъкъ искате, можемъ да говоримъ за нейната кредитна политика — къде тя е спрѣла. Стопанскиятъ кредитъ трѣбва да бѣде проученъ, за да може да се кажатъ много похвални думи отъ тая трибуна.

Азъ смѣтамъ, че всички трѣбва съ едно стѣснение да приказваме за този институтъ, който единственъ е останалъ въ тази страна съ авторитетъ и довѣрие и който играе една роля, може би много по-голяма отъ оная роля, която всички ние играемъ тукъ, институтъ, който не се подава въ своята си дейностъ на настроения, на странични влияния и особени разбирания. И азъ съмъ длъженъ да подчертая значението на автономността на този институтъ — Народната банка — въ тази смисълъ, че съ една упоритостъ той следва и издържа една политика, която отговаря на нуждите на времето.

Толкова мога да кажа по политиката на Народната банка. Ако е нужно да я подкрепя съ цифри, азъ ще ви кажа, г. г. народни представители, че тая Народна банка можа въ продължение на две години да намали съ 5.200.000.000 л. стопански дългъ и да го смъкне на 1.800.000.000 л. безъ всѣкакви сътресения. Тая Народна банка, г. г. народни представители, съ политиката, която тя следва въ времена сто пѣти по-стѣснени, отколкото въ миналото, не създаде нито Бъклови сътресения, нито сцени, като въ Софийка банка — съ револвери да стоятъ хора предъ каситѣ. Народната банка помогна сто пѣти повече, отколкото въ миналото, и помогна безъ особена гюрютия, безъ шашарми и реклами по вестниците. За тая политика азъ не искамъ да говоря. Всѣки единъ, който иска, може да направи справка и да му бѣде ясна днешната стопанска конюнктура и днешните нужди на народното стопанство, задоволявани не съ директно кредитиране, а по индиректенъ пътъ — чрезъ реесконтъ. Всѣки единъ, който познава нейното положение, нейните функции днесъ, както и закона за Народната банка, смѣтамъ, че трѣбва съ едно стѣснение да отправя отъ тая трибуна упрѣци къмъ единъ институтъ, единственъ въ тая страна, който стои на висотата си.

Съ тѣзи нѣколко думи, г. г. народни представители, азъ считамъ, че отговорихъ на питането на г. Пждаревъ, когото бихъ молилъ втори пътъ, като прави питаниа, да прави по-добре своите справки. (Ржкоплѣскания отъ мнозинството)

А. Капитановъ (з): Да не взема данните отъ разсилните!

Председателъ: Има думата народниятъ представител г. Никола Пждаревъ, да каже доволенъ ли е или не отъ отговора на г. министра.

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): Г. г. народни представители! Азъ трѣбва да констатирамъ, че отговоритъ на г. министра на финансите на питанията съ всѣкога по единъ и сѣщи начинъ давани: получава невѣрни сведения и не дава точни отговори предъ Народното събрание.

Г. министре! Въпросътъ е тамъ: заплатата на управителя на Народната банка повишена ли е въ 1932 г. на 52.000 л.? Вие недейте прави смѣтка, съ какво е намалена заплатата му, защото намалени сѣ и заплатитѣ на всички чиновници въ Народната банка. Кажете, повишени ли сѣ представителните на управителя отъ 7.000 на 15.000 л.?

Министъръ С. Стефановъ: Азъ Ви отговорихъ, г. Пждаревъ, Вие трѣбваше да слушате.

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): Вие свеждате заплатата му къмъ 35.000 л., когато не е тамъ въпросътъ.

Министъръ С. Стефановъ: Г. Пждаревъ! Ако Вие поддържате, че това, което казахъ, не е истина, какво предлагате?

А. Капитановъ (з): Да си даде оставката.

Министъръ С. Стефановъ: Ако излѣзе истина, ще си дадете ли оставката? Вие не искате да чувате. Слушайте: заплатата при ангажмента на управителя е била 40.000 л. и 15.000 представителни — толкова, колкото бѣше на бившия управителъ въ 1931 г. Веднага следъ това е намалена, а днесъ е още намалена. Васъ Ви интересува колко е днесъ. Тя е много намалена — казахъ Ви колко. Повече нѣма какво да Ви отговарямъ.

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): Вие не отговорихте за командировките.

Министъръ С. Стефановъ: Пропустнахъ. Г. г. народни представители! Моля да бѣде извиненъ, че пропустнахъ да отговоря за командировките.

Д. Икономовъ (нез. раб): И за тантиемитѣ.

Министъръ С. Стефановъ: Нѣма тантиеми.

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): Нѣма тантиеми!

Министъръ С. Стефановъ: Г. г. народни представители! Управителътъ на Народната банка не е чиновникъ на правителството; той е управител на едно автономно учреждение — Народната банка. Когато въ странство има да се разрешаватъ нѣкои финансови въпроси, свързани съ дейността на Народната банка или съ държавните финанси, нейниятъ управителенъ съветъ е, който командирова управителя и. Министерскиятъ съветъ не решава командировките на управителя на Народната банка. Той се командирова по решение на управителния съветъ на Народната банка и се отчита предъ него. Отъ командировките печалба той не прави. Азъ не желая да изнасямъ цифри за командировките на управителя на Народната банка въ миналото, както и за днешния управителъ, който никога не е стоялъ въ странство повече отъ 5 дни и често пътува съ аеропланъ, за да печели време.

Б. Смиловъ (нац. л. о): Кажете ги. Защо не ги кажете?

Министъръ С. Стефановъ: Тѣ сѣ по смѣтка.

Б. Смиловъ (нац. л. о): Кажете цифрата — милионъ ли, два милиона ли.

Министъръ С. Стефановъ: Не мога да кажа цифри и не ми сѣ искани такива отъ питаща; той пита само за размѣра на командировачните дневни пари. Тѣ сѣ толкова, колкото законътъ позволява.

Б. Смиловъ (нац. л. о): Тогава ще предположимъ, че сѣ милиони.

Министъръ С. Стефановъ: Моля ви се — не сѣ милиони. Защото той не е стоялъ въ странство, както въ миналото стояха по 7—8 месеца, а по седмица, нѣкога и по нѣколко дни само.

Д-ръ Г. М. Димитровъ (з. Ст. В): Трѣбва да кажете сумата. Защо прикривате?

Министъръ С. Стефановъ: Тѣ сѣ по смѣтка и никога не сѣ надминавали 200 швейцарски франка на день. Но по 200 швейцарски франка за 7—8 дни е едно, а по 200 швейцарски франка за месецъ е друго.

Д-ръ Г. М. Димитровъ (з. Ст. В): Кажете колко?

И. Василевъ (д): Все по-малко е получилъ, отколкото получава Коста Тодоровъ.

А. Аврамовъ (з. Ст. В): Ти нѣмашъ акълъ бе! Коста Тодоровъ не получава командировки. Тури си още едни очила, за да виждашъ по-добре.

А. Капитановъ (з): Коста Тодоровъ го командироваха въ България, но не можа да стои — отиде си!

Председателъ: (Звъни)

Д-ръ Г. М. Димитровъ (з. Ст. В): Щомъ прикривате, това показва, какво управление имате.

Министъръ С. Стефановъ: Г. Смиловъ! Настоявате ли за цифритѣ на командировките?

Б. Смиловъ (нац. л. о): Кажете общата цифра.

Министъръ С. Стефановъ: Общата цифра ще ви я дамъ, ще я публикувамъ.

Б. Смиловъ (нац. л. о): Кажете я тукъ.

Министъръ С. Стефановъ: Казахъ, че командировачните сѣ по смѣтка за 7—8 дни най-много по 200 швейцарски франка дневно. Ще публикуваме цифритѣ на сумитѣ за командировките въ наше и ваше време. Желаете ли, г. Пждаревъ?

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): Да, да, желая.

А. Капитановъ (з): Желая, желая, ама се дърпа нѣщо назадъ!

Председателъ: (Звъни) Моля, г-да, стига толкова!

Г. Юргов (пар. л): Г. министре! Нѣма нужда да питате г. Пѣдаревъ жѣлае ли да се публикуватъ. Народното събрание иска да чуе отъ Васъ за тѣзи командировки. Защо питате г. Пѣдарева?

Министъръ С. Стефановъ: Ще ги дамъ другъ пътъ.

Н. Пѣдаревъ (д. сг. Ц): Г. г. народни представители! Още когато направихъ питането си, азъ подчертахъ, че маето желание е тия въпроси да не се изнасятъ въ пресата, където могатъ много невѣрности да се изнесатъ и много да се експлоатира съ тѣхъ, а трѣбва въ Народното събрание да се изнесатъ съ всичката имъ яснота, за да може г. министърътъ да поеме отговорностъ, и Народното събрание да бѣде освѣтлено. Г. министърътъ щѣлъ да публикува цифрата на сумитъ за командировките! Каква полза отъ това?

А. Капитановъ (з): Уплашихте ли се?

Н. Пѣдаревъ (д. сг. Ц): Каква нужда отъ това?

А. Капитановъ (з): Каква нужда ли? — Да видите.

Министъръ С. Стефановъ: Тогава и на Васъ ще ги дамъ, г. Пѣдаревъ.

Н. Пѣдаревъ (д. сг. Ц): Когато той смѣта, че интересътъ и престижътъ на управлението и на банката нѣма да бѣдатъ засегнати, защо не ги даде тукъ?

Министъръ С. Стефановъ: Добре, ще ви ги дамъ, но за една нощъ не мога да ви ги изготвя.

К. Пастуховъ (с. д): Щомъ давате сведения, какво получавалъ единиятъ, трѣбва да кажете и за другия.

Министъръ С. Стефановъ: За какво говорите, г. Пастуховъ? Не Ви чувамъ.

К. Пастуховъ (с. д): Ето какво. Вие казвате, че сегашниятъ управителъ не е получавалъ толкова, колкото е получилъ предишниятъ, който е взелъ толкова и толкова милиони. Щомъ приемате да говорите съ цифри за онова, което е получавалъ бившиятъ управителъ на банката, Вие сте длъжни да кажете и за сегашния управителъ на банката, колко получава. Инакъ това е партизанщина.

А. Капитановъ (з): Ти не бѣше тукъ. Министърътъ тъкмо това изнесе. Ти си длъженъ да седишъ тукъ.

К. Пастуховъ (с. д): Народното събрание трѣбва да знае, преди да знае пресата. Или има тайна, или нѣма тайна.

Председателъ: (Звъни)

Министъръ С. Стефановъ: Г. г. народни представители! Азъ съжалявамъ, че трѣбва да повтарямъ. Въ питането на г. Пѣдаревъ никѣде нѣма въпроси, колко милиона е получилъ отъ командировки управителътъ на банката. Ако имаме такъвъ въпросъ, щѣлъ да събера сведенията. Въ питането се казва: вземалъ ли е Министерскиятъ съветъ решение за командировки на управителя на Народната банка? Отговорихъ: не; управителниятъ съветъ на банката е, който командирова управителя на Народната банка въ странство, когато има да се разглеждатъ финансови въпроси, които засѣгатъ държавата. — Какъвъ е размѣрътъ на командировачните пари, пита г. Пѣдаревъ, отговорихъ: 150 до 200 швейцарски франка, колкото сѫ били въ миналото, но командировки за 7—8 дни.

К. Пастуховъ (с. д): По кръчмитъ говорите кой колко получава, а въ Народното събрание не искате да кажете!

Председателъ: (Звъни)

Министъръ С. Стефановъ: Г. Пастуховъ! Трѣбва да разберете какво Ви говоря. Тукъ не е поставенъ такъвъ въпросъ. Съобразете се съ питането. Не е поставенъ въпросъ за милиони, а за това, има ли решение на правителството за командировки на управителя на банката и за размѣра на дневнитъ. Азъ отговорихъ. Сега Вие ми поставяте въпросъ за милиони. Ще Ви съобща цифритъ следъ два-три дни. Депозирайте ново питане, ще Ви отговоря. (Глъчка)

Председателъ: (Звъни) Г-да! Моля да оставите г. Пѣдаревъ да каже, доволенъ ли е или не отъ отговора на г. министра.

А. Капитановъ (з): Доволенъ е!

Н. Пѣдаревъ (д. сг. Ц): Азъ казахъ, г. председателю, че г. министърътъ трѣбва да бѣде откровенъ предъ На-

родното събрание по всички въпроси, които не засѣгатъ престижа и достойнството на управителния съветъ на Народната банка и на самото управление и да ги изнася предъ Народното събрание, а не да ги оставя за друго мѣсто. Смѣтамъ, че по такъвъ начинъ не може да се отговаря.

А. Капитановъ (з): Кажете доволенъ ли си?

Н. Пѣдаревъ (д. сг. Ц): Казахъ, че по такъвъ начинъ не може да се отговаря, следователно, не мога да бѣда доволенъ.

А. Капитановъ (з): Доволенъ е, но не иска да му се каже истината.

Т. Бошнаковъ (з): (Къмъ Н. Пѣдаревъ) Другъ пътъ да не вземашъ сведения отъ разсилнитъ на банката, а отъ тамъ, където трѣбва.

Н. Пѣдаревъ (д. сг. Ц): Лесно е да ограничите питача съ 15 минути и да искате всичко да ви каже.

К. Пастуховъ (с. д): Вънъ по кръчмитъ се приказва, а Народното събрание не е достойно да знае, и никой въ Народното събрание не протестира срещу това.

А. Кантарджиевъ (д): И ти си съучастникъ въ всички престѣпления въ миналото!

А. Капитановъ (з): (Сочи К. Пастуховъ) Отдавна не е идвалъ въ Парламента, затуй сега вдига такава гюрюлтия!

Председателъ: Моля, тишина г-да!

Пристъпваме къмъ първата точка отъ дневния редъ — трето четене законопроекта за продължение срока за доброволното изплащане на една третинка отъ текущите данъци и на първата шестинка отъ текущите данъци, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема. (Вж. прил. Т. II, № 32)

Моля г. секретаря да прочете законопроекта.

Секретаръ С. Славовъ (з): (Прочита законопроекта изцѣло, заедно съ поправката и добавката, приети на второ четене)

Председателъ: Моля ония г. г. народни представители, които приематъ на трето четене законопроекта за продължение срока за доброволното изплащане на една третинка отъ текущите данъци и на първата шестинка отъ текущите данъци, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема. (Вж. прил. Т. II, № 32)

Пристъпваме къмъ следната точка, втора, отъ дневния редъ — първо четене законопроекта за измѣнение и допълнение на закона за търговията съ външни платежни срѣдства.

Моля г. секретаря да прочете законопроекта.

Секретаръ С. Славовъ (з): (Прочита законопроекта изцѣло, заедно съ мотивитъ къмъ него — вж. прил. Т. I, № 44)

Председателъ: Има думата народниятъ представителъ г. Рали Василевъ.

Р. Василевъ (д. сг): Г. г. народни представители! Взехъ думата не толкова да изкажа своето мнение по предлаганитъ малки промѣни въ закона за търговията съ външни платежни срѣдства, които промѣни, бързамъ да кажа, сѫ умѣстни, колкото за друго. Така, наприкладъ, умѣстно е измѣнението въ санкциитъ за нарушенията по чл. 7 отъ закона, които по-рано бѣха много тежки — до 1 милионъ лева глоба и отъ 3 месеца до 3 години строгъ тъмниченъ затворъ. Досега при дребни опущения, особено при преминаване на границата, хора, които се хванѣха даже и съ 50—100 л. чужда валута, понеже престѣплението е констатирано, носѣха голѣма отговорностъ и трѣбваше да имъ се налагатъ тия тежки наказания. Сега, споредъ измѣнението, ако нарушението се касае за чужда валута до 10.000 л., наказанието ще бѣде само глоба въ двоенъ размѣръ на сумата.

Прави се и една корекция по отношение на лихвитъ на депозираниитъ суми отъ страна на длъжниците срещу чужда валута. Понеже банката не имъ дава чужда валута, тѣ депозиратъ своитъ срѣдства въ български левове въ нотариуситъ, по силата на респективния членъ отъ закона за задълженията и договоритъ, и по такъвъ начинъ се считатъ издѣлжени. Сумитъ, депозирани въ нотариуса и респективнитъ клонове на Народната банка и Земледѣлската банка, стоятъ дълго време, докато се преведатъ, и тѣ носятъ лихви. Въ стария законъ не бѣше казано въ чия полза сѫ тия лихви и имаше спорове по този въпросъ. Сега въ законопроекта много умѣстно се казва, че лих-

витѣ текатъ въ полза на кредитора отъ деня на депозиранѣ паритѣ въ нотариуса.

Та тия измѣнения, които се правятъ сега съ законопроекта, сж умѣстни и ще ги приемемъ, а сжщо и въ комисията могатъ да се направятъ още нѣкои промѣни.

Но мене ми се струва, че ще излъчя единъ дългъ, като спомена за дейността на Народната банка напоследѣтъ, при новия режимъ, който, г. г. народни представители, не се схваща добре. И жалкото е, че и въ Народното събрание, дето има просвѣтени народни представители, нѣкои, вмѣсто да насърчаватъ този институтъ въ неговата стопанска дейностъ, често пжти се стремятъ да го хулятъ напраздно. Азъ съмъ доволенъ, че г. министърътъ на финанситѣ, както днесъ тукъ, така и въ една своя речъ въ Варна заяви, че е добре, гдето сжществува този режимъ на Народната банка, при тия нужди на държавното съкровище, защото ако той не сжществуваше, не знаемъ дали левътъ и Народната банка щѣха да останатъ. И г. министърътъ е много правъ.

Г. г. народни представители! Нашата Народна банка днесъ е единствениятъ институтъ, който има за задача да закрепи нашата национална монета, и по никой начинъ не бива, като емисионенъ институтъ, да носи такива рискове, да се мѣси прѣко въ стопанската дейностъ. Защото особено следъ 1930 г., даже следъ 1929 г., когато настѣпи катастрофалното обезценяване на зърненитѣ храни, когато настѣпиха катастрофи и въ всички други браншове — търговия, индустрия и пр. — ако ние нѣмахме този режимъ на Народната банка, можете да бждете сигурни, че при нуждитъ на държавното и частното стопанство, при безконтролното бъркане, тъй да се каже, отъ страна на държавата въ касата на Народната банка, никаква национална монета не бихме запазили, никакво национално стопанство не бихме подкрепили и може би катастрофата щѣше да бжде много голѣма. Нашето малко левче, за плащане, благодарение на тоя режимъ и на една предвидлива политика, можа презъ тия бури да се закрепи, можа да се запази. Бедствието би било много по-тежко, ако не бѣше това запазване, ако нѣмахме кой да крепи нашето стопанство и нашата стокова размѣна.

Искамъ да изтъкна още единъ фактъ въ подкрепа на тази стопанска дейностъ на Народната банка. Ако не бѣше здравата стопанска политика на тази банка, и то кредитна, да се притече на помощъ не само на частнитѣ акционерни банки, но най-вече на общественитѣ кредитни институти, като Земледѣлската банка и популярнитѣ банки, гдето се изтеглиха напоследѣтъ въ кратко време близо милиардъ влогове; ако Народната банка не бѣше подкрепила тия институти навреме, катастрофата щѣше да бжде твърде голѣма въ нашето стопанство. Трѣбва да се има предъ видъ тая най-главна дейностъ на банката — да крепи и кредитира другитѣ банковни институти. Стопанската ѝ дейностъ е отнета и предадена на другитѣ банковни институти било на Земледѣлската банка, било на другитѣ обществени кредитни институти, като популярни банки и другитѣ креации. Тя си остава само единъ контроленъ органъ и единъ разпредѣлителъ на чужда валута при стокообмѣната, особено при вноса. Тая дейностъ, г. г. народни представители, заслужава само похвала и не бива съ виходки прито или она случай да се нахвърляме, да обвиняваме тоя или она и да подроняваме престижа на това наше народно единство и много важно кредитно учреждение. (Нѣкои отъ мнозинството ржкоплѣскаха)

Председателътъ: Има думата г. министърътъ на финанситѣ.

Министъръ С. Стефановъ: Г. г. народни представители! Азъ съмъ особено доволенъ да чуя тая преценка, която направи г. Ради Василевъ по поводъ на тоя законопроектъ. Азъ не искахъ одеве, когато отговаряхъ на питането, да давамъ обяснения по политиката на Народната банка, макаръ тя да бѣше засегната тамъ. Всичко онова, което каза г. Ради Василевъ, е една истина, която не се знае отъ обществото, защото всичко, което се върши, не е за реклама, а е реална и практическа работа. Разбирахмѣ много добре смисъла на тая дейностъ, която се провеждаше. Съ стотици милиони лева помощи не отиваха направо, а по други начини. Правителството и министърътъ на финанситѣ поемахме рискове и отговорности преди да има решение на Министерския съветъ, за да се избѣгнатъ много нѣща, които не станаха и нѣма да станатъ.

Азъ дължа още веднѣжъ да благодаря на г. Ради Василевъ за тая преценка на дейността на Народната банка, която той по поводъ разискванията по тоя законопроектъ направи, за да стане ясно на народното представителство, че политиката на Народната банка далечъ не е такава,

каквато се представлява днесъ отъ нѣкои едностранчиви засегнати интереси. Банката ще върви смѣло напредъ въ сжщата посока и правителството ще държи смѣтка само за общитѣ държавни и стопански интереси, безъ да се спира на частичнитѣ интереси. Да се разбере, че трѣбва да се движимъ въ рамкитѣ на възможноститѣ и че тия въпроси не могатъ да бждатъ разглеждани и критикувани съ огледъ само на личнитѣ интереси на тогава или онोगова.

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): Идете въ селата да видите какъ живѣятъ хората. Тогава нѣма да говорите за лични и едностранчиви интереси.

Председателътъ: Моля ония г. г. народни представители, които приематъ на първо четене законопроекта за измѣнение и допълнение на закона за търговията съ външни платежни срѣдства, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Министъръ С. Стефановъ: Моля, по спешностъ, законопроектътъ да бжде приетъ и на второ четене.

Председателътъ: Моля ония г. г. народни представители, които приематъ предложението на г. министра на финанситѣ, законопроектътъ за измѣнение и допълнение на закона за търговията съ външни платежни срѣдства да се гласува по спешностъ и на второ четене, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Моля г. секретаря да докладва законопроекта.

Секретаръ С. Славовъ (з): (Чете)

„ЗАКОНЪ“)

за измѣнение и допълнение на закона за търговията съ външни платежни срѣдства“.

Председателътъ: Които приематъ заглавието на законопроекта, както се доложи, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Секретаръ С. Славовъ (з): (Чете)

„§ 1. Аlineя I отъ чл. 7 се измѣня така:

На края се прибавятъ думитѣ: „съ изключението, предвидено въ чл. 7а“.

Председателътъ: Които приематъ § 1, както се доложи, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Секретаръ С. Славовъ (з): (Чете)

„§ 2. Новъ чл. 7а:

Ако нарушението по настоящия законъ има за предметъ външни платежни срѣдства до размѣръ на 10.000 л., наказанието е само глоба въ двойния размѣръ на тия срѣдства.

Глобата се налага съ постановление на министра на финанситѣ, въз основа на актъ, съставенъ съгласно чл. 7. Съ сжщото постановление се присжжда и причинената на банката щета, установена въ акта.

Постановлението на министра на финанситѣ подлежи на апелативно обжалване предъ съответнитѣ сждилища, чиито присжди не подлежатъ на обжалване. Преписъ отъ апелативната жалба се връчва на съответния клонъ или агенура на Българската народна банка по мѣстото, гдето е съставенъ актътъ.

Въ дѣлата, образувани по обжалванитѣ постановления, участвува Българската народна банка съ свой представителъ.

Доколкото не противоречи на настоящитѣ разпореждания, приложимо е производството, предвидено въ кн. VI, гл. V отъ закона за углавното сждопроизводство“.

Председателътъ: Които приематъ § 2, както се доложи, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Секретаръ С. Славовъ (з): (Чете)

„§ 3. Следъ аlineя IV на чл. 2 се добавя следната нова аlineя:

„Лихвитъ на така депозиранитѣ лева текатъ въ полза на кредитора. Това разпореждане има тълкувателенъ характеръ“.

Аlineя 5 става аlineя 6“.

Председателътъ: Които приематъ § 3, както се доложи, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема. Минаваме къмъ точка трета отъ дневния редъ — първо четене на законопроекта за отпущане народна пенсия на Бонка Петкова, сълруга на покойния бившъ министъръ Добри Петковъ.

*) За текста на законопроекта, приетъ на първо четене, вж. прил. Т. I, № 44.

В. Мариновъ (д): Вносителът го нѣма.

Министъръ С. Стефановъ: Нека го поддържа другъ, ако обича.

И. Драгойски (д): Безъ него не може.

Председателътъ: Понеже вносителътъ отсъствува, ми наваме къмъ следващата точка четвърта отъ дневния редъ: **второ четене на законопроекта за бюджета, отчетността и предприятията — продължение разискванията.** Моля г. докладчика да заеме мѣстото си.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): (Чете)

„Чл. 79. (Старъ чл. 74) Лицата, на които е възложено прѣко да контролиратъ смѣтките по паричната и веществената части, сѣ отговорни за всѣка загуба, която държавата претърпи вследствие ненавременна или невнимателна провѣрка. Сумата, за която въ тоя случай е отговорно длъжностното лице, се определя съ мотивирана заповѣдъ на министра на финанситѣ, по докладъ на началника на отдѣла за бюджета и отчетността. Тази заповѣдъ подлежи на обжалване предъ специалния съдъ при Върховната смѣтна палата въ месеченъ срокъ отъ съобщението и въ преписъ на отговорното лице“.

Председателътъ: Които приематъ чл. 79, както се доложи, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): (Чете)

„Чл. 80. (Старъ чл. 75) Държавата е отговорна за загубенитѣ или злоупотрѣбенитѣ отъ нейнитѣ служители суми, ценности и материали, които частни лица сѣ имъ повѣрили по дѣлата си като на такива, въ кръга на изпълнение служебнитѣ имъ функции и въ границитѣ на закона, но тя има право да събере изгубенитѣ или злоупотрѣбени суми, ценности и материали отъ отговорнитѣ длъжностни лица и гаранцитѣ имъ по начинъ, определенъ въ чл. 87, безъ да чака да се поискатъ тѣ отъ частнитѣ лица, на които принадлежатъ.“

Ако гаранцитѣ на отговорнитѣ длъжностни лица бѣдатъ недостатъчни, или пъкъ ако нѣматъ гаранции, държавата се ползува съ обща привилегия върху имуществата имъ, съгласно съ чл. 86“.

Председателътъ: Които приематъ чл. 80, както се доложи, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): (Чете)

„Чл. 81. (Старъ чл. 76) Въ края на всѣки месецъ бюджетоконтролнитѣ отдѣления при министерствата и дирекциитѣ представятъ въ Министерството на финанситѣ и на смѣтната палата ведомости по образецъ, установенъ отъ министра на финанситѣ въ споразумение съ Върховната смѣтна палата, за положението на бюджетнитѣ и допълнителни бюджетни кредити, както и по извънредния бюджетъ“.

Председателътъ: Които приематъ чл. 81, както се доложи, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

(Председателското мѣсто заема подпредседателътъ С. Даскаловъ)

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): (Чете)

„Чл. 82. (Старъ чл. 77) Всички отчетници представляватъ най-късно до 1 августъ отчетъ за извършенитѣ отъ тѣхъ презъ изтеклата бюджетна година приходни и разходни операции, придружени съ установенитѣ отъ специалнитѣ правилници оправдателни документи за прихода. Отчетницитѣ отъ първата категория даватъ отчетъ на надлежния министъръ, а тия отъ втора категория — на право на смѣтната палата.

Въ специални правилници за всѣко ведомство се определя, въ съгласие съ министра на финанситѣ, подробно отчетницитѣ какви приходо-разходни, квантиционни и др. книги водятъ и кога и за кое време какви отчети представятъ на съответнитѣ министерства и на смѣтната палата. Отчетници, които не водятъ установенитѣ приходо-разходни и др. книги и не записватъ веднага въ приходо-разходната книга всички приходи и разходи, или изписватъ разходи, по-големии отъ извършенитѣ, се удовлетворяватъ.

Военнитѣ складове и работилници се провѣрватъ и отчитатъ по правилникъ, изработенъ отъ министра на войната, въ съгласие съ министра на финанситѣ.

Ако отчетницитѣ не представятъ отчетитѣ си въ предвиденитѣ въ закона или въ специалнитѣ правилници срокове и не представятъ за това уважителни причини, подлежатъ на дисциплинарно наказание — глоба, равна на 1/5 отъ месечната имъ заплата за всѣки закъснитѣ месецъ

или частъ отъ него. Тази глоба се налага на отчетницитѣ отъ първа категория — отъ надлежнитѣ министри, а на отчетницитѣ отъ втора категория — отъ смѣтната палата.

До определяне отчетницитѣ съгласно съ чл. 74 и до изработване правилницитѣ, за които е речъ въ настоящия членъ, отчетницитѣ по досегашния законъ за бюджета, отчетността и предприятията продължаватъ да бѣдатъ такива и да представятъ отчети, както и досега“.

Председателстващъ С. Даскаловъ: Които приематъ чл. 82, както се докладва отъ г. докладчика, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): (Чете)

„Чл. 83. (Старъ чл. 78) Отчетитѣ по желѣзницитѣ и пристанищата, пошитѣ, телеграфитѣ и телефонитѣ се провѣрватъ въ Министерството на желѣзницитѣ, пошитѣ и телеграфитѣ а резултатътъ отъ тая провѣрка се изпраща на Върховната смѣтна палата въ писмени изложения.

Палатата се произнася по тѣхъ, следъ като ги провѣри. Тя има право да провѣрва тия изложения по документитѣ въ министерството“.

Председателстващъ С. Даскаловъ: Които приематъ чл. 83, както се докладва отъ г. докладчика, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): (Чете)

„Чл. 84. (Старъ чл. 79) Отчетитѣ въ Българскитѣ земледѣлска и централна кооперативна банки по отношение на бюджетнитѣ имъ разходи и по банковитѣ имъ и други операции се съставятъ и провѣрватъ по реда и отъ съветитѣ и комиситѣ, предвидени въ устройственитѣ имъ закони. Докладътъ на комисията или съвета за резултата отъ провѣрката на бюджетнитѣ разходи се представя чрезъ надлежния министъръ на Върховната смѣтна палата за издаване решение за издължение или неиздължение на отчетницитѣ споредъ констатираното отъ комисията или съвета. Докладътъ за резултата отъ провѣрката на банковитѣ и др. операции се представя на съответния министъръ за одобрение.

Решенията на Върховната смѣтна палата и при двата случая се предвиждатъ въ изпълнение по наредбитѣ на закона за Върховната смѣтна палата и за окръжнитѣ смѣтни палати.

Отчетници по бюджетнитѣ разходи и при дветѣ банки сѣ надлежнитѣ началници и контролѣри по изпълнение на бюджета, натоварени да следятъ за правилното и законосъобразно извършване на тия разходи“.

Председателстващъ С. Даскаловъ: Които приематъ чл. 84, както се докладва отъ г. докладчика, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): (Чете)

„Чл. 85. (Старъ чл. 80) Отчетницитѣ на общинитѣ и на учрежденията, които иматъ самостоятелни бюджети (чл. 4), представляватъ отчетитѣ си по реда, установенъ въ специалнитѣ за тѣхъ закони и правилници. Предписанията за отчетницитѣ по настоящия законъ се прилагатъ и спрямо тѣхъ.

Годишнитѣ отчети за приходитѣ и разходите: на фондоветѣ при Св. Синодъ, на епархийскитѣ духовни съвети (по редовнитѣ и фондовитѣ бюджети), на ставропигиалнитѣ манастири, на духовнитѣ семинарии (за фондоветѣ), на свещеническитѣ и монашески училища, на епархийскитѣ свѣщозливници и на храмъ-памятника „Св. Александъръ Невски“ се изпращатъ на Св. Синодъ, гдето се провѣрватъ съ помощта на органитѣ на бюджетоконтролата при сѣщия отъ комисия въ съставъ: съветникъ отъ Върховната смѣтна палата, за председателъ, и членове: началника на въроизповѣдното отдѣление при Министерството на външнитѣ работи и на изповѣданията, и по единъ представителъ на Министерството на финанситѣ, отдѣлъ за бюджета и отчетността, и на Св. Синодъ, който е и секретаръ на комисията. Тая комисия се произнася по всички споменати отчети съ протоколи, които се изпращатъ на Св. Синодъ на разпореждане и на Върховната смѣтна палата за издаване на надлежни решения, съгласно съ закона за Върховната смѣтна палата и окръжнитѣ смѣтни палати. Постановленията на този законъ се отнасятъ и за отчетницитѣ при горнитѣ учреждения и фондове. Непровѣренитѣ отчети за минали години се изпращатъ за провѣрка по гореказания редъ. Църковнитѣ учреждения, бюджетитѣ на които се утвърждаватъ отъ епархийското начальство, представятъ годишнитѣ си отчети за провѣрка на митрополията, гдето се провѣрватъ отъ финансовия ревизоръ и по неговъ докладъ епархийскитѣ духовенъ съветъ се произнася за редовността на отчети и за привремен-

ното или окончателно освобождаване на отчетника от отговорност. Недоволният от решенията на епархийския духовен съвет могат да ги обжалват предъ комисията при Св. Синод по провѣрка отчетитѣ на църковнитѣ учреждения.

На петия редъ, отдолу, следъ думата „привременното“ се прибавя думата „задължаване“, а следъ думитѣ „или окончателно“ се прибавятъ думитѣ „задължаване или“.

Председателстващъ С. Даскаловъ: Които приематъ чл. 85, както се докладва отъ г. докладчика, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): (Чете)

„Чл. 86. (Старъ чл. 81) Държавното съкровище има привилегия надъ имуществата на всѣки отчетникъ, както и надъ имуществата на всѣко длъжностно лице, което, макаръ и да не му е било възложено да борави непосредствено съ суми, ценности и материали, но съ действията си е причинило щета на съкровището.

Възбраната надъ недвижимитѣ имоти и секвестърътъ надъ движимитѣ се налага по искането на Министерството на финанситѣ или на органитѣ му отъ надлежнитѣ нотариуси и държавнитѣ бирници, които изпълняватъ незабавно искането на министерството и органитѣ му“.

Председателстващъ С. Даскаловъ: Има думата на родниятъ представителъ г. Теодоси Кънчевъ.

Т. Кънчевъ (д. сг. Ц): Г. г. народни представители! Азъ смѣтамъ, че въ текста на чл. 86 се съдържа една много сериозна наредба и съ нѣколкото думи, които ще кажа, искамъ да привлѣка вниманието ви върху нея.

Споредъ чл. 86 държавата има изключителна привилегия върху всичкитѣ имоти, движими и недвижими, на всѣко длъжностно лице, било то отчетникъ или не, което длъжностно лице при единъ или другъ случай е било причинило щета на държавнитѣ интереси. Правното понятие „привилегия“ съдържа въ себе си едно изключително преимущество на държавата да бѣде тя преди всички удовлетворена за своята претенция. И когато известно длъжностно лице, притежавайки недвижимъ имотъ, е сключило, напр., ипотека, или неговиятъ имотъ е обремененъ законно съ известни тежести спрямо други кредитори или спрямо други кредитни учреждения, могатъ да бѣдатъ популярни банки, могатъ да бѣдатъ каквито и да бѣдатъ други кредитни учреждения, държавата ще дойде преди всички тѣхъ, за да получи удовлетворение въ една претенция, която се е породила, може би 10—15 години следъ като имотътъ на това лице е билъ обремененъ по законенъ начинъ съ едно подобно задължение. Азъ считамъ, че се нанася, безспорно, единъ непосредственъ ударъ върху кредита, защото по такъвъ начинъ се посѣга на законно придобити права, безъ това лице, което се счита задължено впоследствие, да е имало отговорност за нарушение или накрънение на държавни интереси. Считамъ, казвамъ, че съ тази наредба, едно, се върши дѣло несправедливо, защото придобити права се накръняватъ, а паралелно съ това подбива се и кредитътъ. И азъ бихъ желалъ въ това отношение, както г. министърътъ на финанситѣ, така и уважаемиятъ г. докладчикъ, да обяснятъ какво съдържа тѣ сж считали, че влагатъ въ понятието привилегия. Единъ недвижимъ имотъ, обремененъ съ ипотека, ще бѣде ли обектъ на едно принудително изпълнение преди да бѣде удовлетворено вземането на оня кредиторъ, обезпечено, напр., чрезъ ипотека? Въ случая, понеже се касае не само за отчетникъ, но за длъжностно лице, на което е било възложено да борави непосредствено съ суми, ценности и материали, но съ действията си е причинило щети на съкровището — значи, касае се за длъжностно лице, което не е отчетникъ — понеже, казвамъ, се касае за едно лице, което въ сжщностъ непосредствено не е ангажирано като отчетникъ, намирамъ, че тази привилегия, която държавното съкровище си запазва, е отъ единъ много изключителенъ и тежъкъ характеръ и ще си позволя да я характеризирамъ като противоправна, тъй като чрезъ нея, както казахъ, може евентуално да се извърши посѣгателство върху едни придобити права. Ако въ такъвъ широкъ смисълъ трѣбва да се тълкува наредбата на чл. 86 за тази именно привилегия, азъ моля народното представителство да не се съгласява да бѣде тя дадена на държавното съкровище.

Вѣрно е, че държавното съкровище на първо мѣсто бѣ трѣбвало да защити своитѣ интереси, но само въ ония случаи, при които нѣма предварително законно придобити и защитени права. А *post factum* държавата да дойде да се вмѣси и да измѣсти едни законно установени и защитени интереси въ своя полза, смѣтамъ, че е несправедливо.

Председателстващъ С. Даскаловъ: Има думата на родниятъ представителъ г. Ради Василевъ.

Р. Василевъ (д. сг.): Г. г. народни представители! Съвсемъ не може да се даде такова тълкуване на текста на чл. 86, за каквото уважаемиятъ г. Теодоси Кънчевъ говори преди малко. Съ нищо не могатъ да бѣдатъ засегнати правата на частни лица, които сж придобили по-рано привилегии чрезъ законни ипотеки, чрезъ залози или съ редовно установени документи. Касае се въ случая за привилегията на държавата, която се налага по втората алинея на чл. 86 отъ законопроекта било чрезъ секвестъръ, било чрезъ възбрана по искане на Финансовото министерство или на органитѣ му, тогава когато се констатира щетитѣ. Съгласно закона за ипотечния кредитъ привилегията на държавата въ никой случай не може да засегне интереситѣ на ипотечарния кредиторъ, освенъ при събиране данъка върху сградитѣ.

Т. Кънчевъ (д. сг. Ц): Но и тогава е казано, че държавата има привилегия.

Р. Василевъ (д. сг.): Никаква друга привилегия нѣма държавата. При никакви други вземания, отъ каквото произходъ и да сж тѣ, държавата не може да засегне правата на частния кредиторъ. За това има изриченъ текстъ въ закона за ипотечния кредитъ.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Но това е по-специаленъ случай. Не е случай, до който се отнася общиятъ законъ за привилегитѣ и ипотеки.

Т. Кънчевъ (д. сг. Ц): Азъ имамъ предъ видъ преди всичко общия законъ за привилегитѣ и ипотеки.

Р. Василевъ (д. сг.): Текстътъ на чл. 86 трѣбва да се разбира въ смисълъ, че въ момента, когато се констатира, че едно лице е причинило щета на съкровището или когато министерството намѣри за добре, има право да поиска, по силата на алинея втора, налагане на секвестъръ или възбрана върху недвижимитѣ имоти на лицето. Тогазъ вече правата на държавата сж, безспорно, привилегирани. Ако правото на частното лице дойде следъ правото на държавата, следъ нейната привилегия, следъ залозитѣ, следъ налагането на секвестри и възбрани, очевидно е тогава, че правата на държавата ще бѣдатъ предпочетени предъ правата на ония, които сж дошли следъ тѣхъ.

Т. Кънчевъ (д. сг. Ц): Това обяснение не е автентично. То не отговаря на текста на закона. Азъ искамъ да имаме автентично тълкувание отъ г. министра.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Азъ ще дамъ обяснение.

Председателстващъ С. Даскаловъ: Има думата на родниятъ представителъ г. Никола Пѣдаревъ.

Н. Пѣдаревъ (д. сг. Ц): Г. г. народни представители! Това обяснение на текста на чл. 86 отъ законопроекта не съвпада съ разбирането, вложено въ доклада на комисията. Ако наистина такъвъ е смисълътъ на тоя текстъ, както иска да го обясни родниятъ представителъ г. Ради Василевъ, азъ трѣбва да кажа, че това е само негово разбиране. Ще бѣде разбиране на закона само тогава, когато докладчикътъ и министърътъ дадатъ такова тълкувание. По-добре е да бѣде ясно постановлението на закона. Но най-сетне, когато то не е ясно и се дадатъ ясни тълкувания и пояснения отъ докладчика, какво е било разбирането на комисията, когато се даде такова пояснение и отъ министра, какво е разбирането на правителството, тогава текстътъ на чл. 86 ще има тѣсва значение, което му приписватъ.

Ползувамъ се отъ случая да подчертая, г. министре, че нашата група не е взела участие въ създаването на чл. 86, затова защото на нея не ѝ е направена честъ отъ Народното събрание да има членъ въ финансовата комисия. Ако по-пѣкогажъ азъ съмъ отивалъ въ финансовата комисия, отивалъ съмъ като доброволецъ. Но да се прави упѣкъ на нашата група, че нейниятъ представителъ не е участвувалъ въ комисията, това е една клевета недостойна, която азъ дължа да отхвърля. Онзи, който я е направилъ, трѣбваше да провѣри това, което говори.

Председателстващъ С. Даскаловъ: Има думата г. докладчикътъ.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Г. г. народни представители! Вѣрно е, че това законоположение е отъ много голямо значение. Комисията за да го възприеме, се рѣководѣше отъ желанието да гарантира интереситѣ на държавата. Когато го възприехме ние имаме предъ видъ, че то ще има приложение за оиѣзи начети, които сж станали

поради злоупотреби или по други причини, но сѣ възникнали следъ влизането на закона въ сила, а не и за минало време. Така щото ние не засѣгаме post factum начети станали въ миналото. Значи, що се касае само за бждещи начети, направени отъ днесъ нататъкъ, поредени въ бждеще. Само по отношение на тѣхъ държавата ще има привилегия. Това трѣба да се отбележи въ протокола, за да се знае.

Но има и друго едно положение: редътъ на привилегията не е опредѣленъ. Привилегиите иматъ различенъ редъ. По аналогия би могло да се разсѣждава, че привилегиата има онзи редъ, който е предвиденъ въ закона за събиране на прѣжитѣ данъци. По-добре ще бжде, споредъ мене, тоя текстъ да не го гласуваме сега, а да го гърнемъ въ комисията, за да се опредѣли редътъ на привилегиата.

Тълкуването, което дадохъ по първия въпросъ, си остава: тоя текстъ ще се прилага само въ случаи, които ще се явятъ въ бждеще и че не може да се засѣгатъ придобити въ миналото права отъ трети лица. Трѣба, обаче, да се опредѣли редътъ на привилегиата, защото българскитѣ граждани, които ще контракуватъ съ държавни чиновници отчетници, когато опредѣлятъ кредита на тия чиновници, ще трѣба да знаятъ ясно, каква е привилегиата, която ще има държавата, кой редъ ще има привилегиата и сѣ огледъ на това да дадатъ или да не дадатъ кредитъ на лица-отчетници на държавата.

Така че моля, г. председателю, да остане тоя текстъ негласуванъ, да се върне въ комисията, за да се опредѣли редътъ на привилегиата.

Председателствуващъ С. Даскаловъ: По предложение на г. докладчика чл. 86 остава негласуванъ, като ще се разгледа отново въ комисията, за да се опредѣли редътъ на привилегиата.

Минаваме на чл. 87.

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): Не само за отчетниците се отнася, но и за ония, които случайно сѣ наговарени сѣ отчетническа работа.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Ще се обсъди тоя въпросъ.

Председателствуващъ С. Даскаловъ: Има думата народниятъ представител г. Теодоси Кънчевъ.

Т. Кънчевъ (д. сг. Ц): Азъ искахъ едно пояснение по чл. 86. Доволенъ съмъ отъ обясненията, които се дадоха но понеже не участвувамъ въ комисията и не зная кога ще се събере, моля да се има предъ видъ следната бележка, която правя.

Обяснението, което дава уважаемиятъ докладчикъ, не е напълно задоволително, защото ако една ипотека е сключена при режима на новия законъ, а щетитѣ се откриватъ следъ 10, 15, 20 години, ...

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Това е моята мисль. Азъ я подчертахъ.

Т. Кънчевъ (д. сг. Ц): ... може ли тая ипотека да бжде оставена по на дирентъ планъ, а на първо мѣсто да дойде привилегиата, за която се говори? Моята теза бѣше че шомъ имате едно привилегировано вземане, обезпечено чрезъ привилегия по закона за ипотечния кредитъ, по общитѣ правни норми, които съществуватъ, вие имате едно придобито право. Когато държавата придобие своето право поради щетата, която е претърпѣла отъ лошитѣ действия на единъ чиновникъ много по-после, придобитото право въ никой случай не би трѣбвало да бжде погасено отъ тази привилегия на държавата. Азъ моля въ комисията, когато ще се занимавате съ този въпросъ, да го обсъдите по-добре.

Понеже г. министрътъ говорѣше, не можа да чуе отговора на г. Пждарева на единъ косвенъ упрѣкъ, отправенъ отъ г. министра на финанситѣ къмъ насъ завчера — че въ финансовата комисия участвуватъ представители на всички групи, а само отъ групата на „движението“ не участвува представителъ.

Министръ С. Стефановъ: Азъ казахъ: не само отъ една група, но че отъ много групи не участвуватъ.

Т. Кънчевъ (д. сг. Ц): Искамъ г. министрътъ да се коригира.

И. Василевъ (з): Сега ще ви правимъ реклама!

Т. Кънчевъ (д. сг. Ц): Ние нѣмаме честта да имаме представителъ въ финансовата комисия и, следователно, упрѣкътъ, който завчера отпрати г. министрътъ къмъ насъ, е погрѣшно отправенъ. Ако азъ зная кога ще заседава комисията, бихъ дошелъ съ удоволствие, за да разяснимъ тоя действително много сериозенъ въпросъ.

Председателствуващъ С. Даскаловъ: Има думата г. докладчикътъ.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Отговарямъ на г. Кънчевъ. Привилегиата на държавата, за разлика отъ ипотека, не зависи отъ момента на пораждането ѝ.

Т. Кънчевъ (д. сг. Ц): Тя е преди всичко.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Именно. Тя има свой редъ. Зависи отъ естеството ѝ или отъ причината на пораждането ѝ. Така че моментътъ на пораждането на ипотека не може да има значение. Но тия въпроси ще ги обсъдимъ въ комисията и ще опредѣлимъ реда на тая привилегия по отношение на другитѣ привилегии. А мѣстото на привилегиата по отношение на ипотека се опредѣля отъ закона за ипотечния кредитъ.

Р. Василевъ (д. сг.): Законътъ за ипотечния кредитъ много добре е разрешилъ тази работа.

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): Понеже става въпросъ за участие въ комисията, азъ пакъ Ви моля, г. председателю, да се обявява заседанието на всѣка комисия така, че не само тия народни представители, които сѣ членове на комисията, да знаятъ кога заседава, но и всички други, та, ако желаятъ, да участвуватъ въ заседанието. Заседанията на всѣка комисия, въ която съмъ билъ членъ, редовно съмъ ги посещавалъ. Заседанията на комисия, въ която не съмъ членъ, не съмъ задълженъ да ги посещавамъ. Посещавамъ ги само ако зная кога ще заседава и какво ще разглежда.

Председателствуващъ С. Даскаловъ: Г. Пждаревъ! Както знаете, въ комисията могатъ да участвуватъ всички народни представители. Заседанията на комисията се обявяватъ на черната дъска, за да знаятъ всички народни представители, та, ако желаятъ, да присѣствуватъ.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): (Чете)

Чл. 87 (Старъ чл. 82) Неиздълженията на длъжностнитѣ лица се установяватъ отъ контролнитѣ учреждения и лица: смѣнитѣ палати, бюджетоконтролнитѣ отдѣления и контролни служби по бюджета, финансовитѣ инспектори и др. длъжностни лица, облѣчени съ права на финансови инспектори, ревизоритѣ по надлежитѣ ведомства, началницитѣ и провѣрителитѣ при бюрата за финансовъ контролъ надъ изборнитѣ учреждения и предвиденитѣ въ законитѣ контролни комисии, съвети или други контролни органи.

Въ документитѣ, които установяватъ неиздълженията — решения, актове, протоколи и др. такива — се показва точно неиздължената сума, кому принадлежи тя, следващата се за нея лихва, смѣтана по 1% месечно за изтеклитѣ пълни месеци, датата, отъ която почва да тече, името, презимето и длъжността на задълженото длъжностно лице и на поръчителя му, ако такъвъ има, като поръчителитѣ се държатъ солидарно отговорни съ задълженитѣ длъжностни лица до размиѣра на дадената гаранция.

По неиздълженията, констатирани отъ смѣтни палати, се следва процедурата, предвидена въ устройствения законъ за Върховната и окръжнитѣ смѣтни палати.

Когато неиздълженията сѣ констатирани отъ финансовъ инспекторъ, отъ друго длъжностно лице, облѣчено съ права на финансовъ инспекторъ, отъ ревизори по надлежитѣ ведомства и отъ началници на бюджетоконтролни отдѣления и служби и отъ контролоръ по отчетността, постъпва се съгласно съ закона за финансовата инспекция, като актоветѣ на длъжностнитѣ лица, които не сѣ финансови инспектори или облѣчени съ права на такива, се приравняватъ съ актове на финансовитѣ инспектори и въз основа на тѣхъ се издаватъ постановления отъ министра на финанситѣ, съгласно съ предписанията на закона за финансовата инспекция, които подлежатъ на обжалване по реда и въ случаитѣ, предвидени въ закона за Върховната и окръжнитѣ смѣтни палати, глава IX.

По неиздълженията, констатирани отъ предвидени въ законитѣ контролни комисии, съвети или други контролни органи, се следва процедурата, установена съ тия закони, а ако такива нѣма, действува се съгласно съ предходната алинея.

Необжалванитѣ постановления на Министерството на финанситѣ и окончателнитѣ решения на смѣтнитѣ палати и на специалния съдъ при Върховната смѣтна палата иматъ сила на изпълнителенъ листъ, както спрямо задълженитѣ длъжностни лица, така и спрямо поръчителитѣ имъ и се приважатъ въ изпълнение по реда за събиране прѣжитѣ данъци.

Дѣлата по тѣзи постановления се защищаватъ отъ държавни адвокати или отъ упълномощени отъ министра на финанситѣ длъжностни лица.

Отговорността на държавния служител, като отчетник, се покрива с 15-годишна давност от датата на злоупотреблението, липсата или отклонението на повърхненитъ му по служба държавни вещи и суми. Когато държавният служител се държи отговорен по общитъ граждански закони за причиненитъ на държавата вреди и загуби, искътъ на държавата се покрива с давността, предвидена въ алинеи II и III на чл. 19 отъ закона за държавнитъ служители.

Всички преписки по събиране неиздълженията отъ гаранциитъ на чиновницитъ, размърътъ на които е определенъ отъ министра на финанситъ, се съсредоточаватъ и водятъ въ службата за гаранциитъ на чиновницитъ при Министерството на финанситъ, а за гаранциитъ до 2.000 л. вкл., които сж определени отъ надлежния министъръ, препискиитъ се съсредоточаватъ и водятъ въ бюджетно-контролнитъ отдѣления при надлежнитъ министерства и дирекции.

Забележка. Инспекторитъ при Българската народна банка сжко сж компетентни да констатирайтъ неиздължения на длъжностнитъ лица при тая банка. При разглеждане на заведенитъ тѣла предъ специалния сждъ при Върховната смѣтна палата по неиздължения на длъжностни лица при Българската народна банка последната може да се представлява и отъ свой представител. Постановленията, издадени възъ основа актове на инспекторитъ при Българската народна банка, се изпълняватъ по реда на закона за събиране прѣжитъ занъци отъ данъчната властъ. Това важи и за решенията на специалния сждъ при Върховната смѣтна палата.

Въ забележката, на четвъртия редъ, за пояснение, следъ думата „заведенитъ“ се прибавятъ думитъ „отъ министра на финанситъ“. Това е редакционна поправка.

Председателствуващъ С. Даскаловъ: Които приематъ чл. 87, заедно съ прибавката въ забележката, както се докладва отъ г. докладчика, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): (Чете)

„Глава IX.

Гаранции на отчетницитъ.

Чл. 88. (Старъ чл. 83) Лицата, които събиратъ, пазятъ и разходватъ държавни и обществени суми, ценности и материали по кое и да е ведомство, даватъ за службитъ си гаранции.

На подобни длъжности по военното ведомство се назначаватъ военни лица, които като отчетници сж органи на министра на финанситъ, а въ всѣко друго отношение оставатъ въ подчинение на министра на войната.

Председателствуващъ С. Даскаловъ: Които приематъ чл. 88, както се докладва отъ г. докладчика, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

С. Патевъ (з): Кой назначава тия лица?

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Понеже сж органи на министра на финанситъ, назначаватъ се отъ него.

Т. Кънчевъ (д. сг. Ц): Аномалия е военни лица да ги назначава министърътъ на финанситъ.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Вчера приехме текстъ, дето се казва, че министърътъ на финанситъ ги назначава. Като военни тѣ сж отговорни предъ министра на войната, а като отчетници сж отговорни предъ министра на финанситъ.

Т. Кънчевъ (д. сг. Ц): Въпросътъ е, кой ги назначава.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Министърътъ на финанситъ.

Т. Кънчевъ (д. сг. Ц): Азъ смѣтамъ, че е аномалия министърътъ на финанситъ да назначава военни лица.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Военнитъ отчетници се назначаватъ отъ министра на войната.

Министъръ С. Стефановъ: Въ единъ предшествуващъ членъ бѣше много ясно казано, че тѣ се назначаватъ отъ министра на войната, а като отчетници сж органи на министра на финанситъ. Това вчера се гласува. Не помня кой членъ бѣше.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Ковчежницитъ, като военни лица, ще се назначаватъ отъ министра на войната. Само по отношение отчетността сж подчинени на министра на финанситъ, а въ друго отношение сж подчинени на ми-

нистра на войната. Другитъ органи, които не сж военни лица, се назначаватъ отъ министра на финанситъ. Само ковчежницитъ оставатъ военни лица.

Министъръ С. Стефановъ: Това е казано въ забележката къмъ чл. 50.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): (Чете)

„Чл. 89. (Старъ чл. 84) Представляванитъ отъ длъжностнитъ лица гаранции служатъ да обезпечатъ вземанията, които съкровището може да има противъ тѣхъ като отчетници.

Дадената гаранция важи въ размъръ на сумата, за която е гарантирано и въ тоя размъръ обезпечаватъ не само събирането на неиздължената сума, но и последвалитъ поради това неиздължение лихви, съдебни и други разноски“.

Председателствуващъ С. Даскаловъ: Които приематъ чл. 89, както се докладва отъ г. докладчика, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): (Чете)

„Чл. 90. (Старъ чл. 85) Министърътъ на финанситъ или упълномощеното отъ него длъжностно лице определя съ заповѣдъ по искане на надлежитъ министерства, за кои длъжности се изисква гаранция въ размъръ по-големъ отъ 2.000 л. Заповѣдта се обнародва въ „Държавенъ вестникъ“. Гаранциитъ до 2.000 л. включително се определятъ отъ надлежния министъръ.

Никоя гаранция не може да бжде по-малка отъ 1.000 л. Размъритъ на гаранциитъ на управителя, подуправителитъ и директоритъ при централното управление на Българската народна банка и на управителитъ и администраторитъ при българскитъ Земледѣлска и Централна кооперативна банки се определятъ отъ министра на финанситъ.

Министъръ С. Стефановъ: Да се отложи гласуването на този членъ.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Този членъ ще се върне въ комисията.

Председателствуващъ С. Даскаловъ: Чл. 90 нѣма да се гласува сега.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): (Чете)

„Чл. 91. (Старъ чл. 86) Никое лице не се допуска да заеме длъжностъ, за която се иска гаранция, преди да представи такава.

Въ извънредни случаи, надлежниятъ министъръ може да разреши нѣкое лице да заеме такава длъжностъ, безъ да представи изискваната гаранция, но съ условие, че въ продължение на единъ месецъ отъ заемане на длъжността ще я представи; въ противенъ случай безусловно се уволнява отъ длъжностъ. Това изключение не се отнася до касиеритъ и до всички други лица, които боравятъ съ пари, ценности и материали. Тѣ сж длъжни да представятъ гаранция непременно преди да постъпятъ на длъжностъ.

Лицата, които допустнатъ отчетникъ да постъпи на длъжностъ, безъ да е далъ изискуемата се гаранция, сж отговорни солидарно съ отчетника за всички загуби, причинени отъ последния“.

Председателствуващъ С. Даскаловъ: Има думата народниятъ представител г. Теодоси Кънчевъ.

Т. Кънчевъ (д. сг. Ц): Прави предложение втората алинея на този членъ да се изхвърли — нѣма нужда отъ нея. Щомъ се установява, че гаранциитъ трѣбва да се представятъ предварително, преди встъпването въ длъжностъ, нѣма защо да се излага министърътъ на финанситъ да прави изключения отъ това общо правило. Министърътъ на финанситъ въ много случаи ще бжде изложенъ на неприятности, безъ да има каквато и да е обществена полза. Поради това смѣтамъ, че щомъ известно длъжностно лице ще трѣбва да представи известна гаранция за службата, която има да заеме, докато не я представи, да не заема тая служба. Но е нужно министърътъ на финанситъ да разрешава на лица, които не сж представили гаранция, да встъпватъ въ длъжностъ, защото и държавнитъ интереси ще бждатъ изложени, и той ще бжде изложенъ.

Председателствуващъ С. Даскаловъ: Има думата народниятъ представител г. Ради Василевъ.

Р. Василевъ (д. сг.): Г. г. народни представители! Явява се много често нужда, поради извънредни събития, да се приложи алинея втора,

Т. Кънчевъ (д. сг. Ц): За хатъръ.

Р. Василевъ (д. сг.): Никакъвъ хатъръ. Днешниятъ отчетникъ умре, утре трѣбва веднага да постѣпи друго лице, защото има бързи работи — отчитане, предаване документи и т. н., а до представянето на една гаранция се изминаватъ често пѣти единъ-два месеца. За такива извънредни случаи обезателно трѣбва да се направятъ изключения отъ общото правило. Това е старъ текстъ още отъ преди 20 години, наложенъ отъ нуждата, безъ който не може.

Т. Кънчевъ (д. сг. Ц): Това не е аргументъ.

Р. Василевъ (д. сг.): Има разходи, които трѣбва да се вършатъ въ войсковитѣ части, които не могатъ да се спратъ, докато представи новиятъ отчетникъ гаранцията.

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): За военно време има другъ законъ.

Р. Василевъ (д. сг.): Това е за мирно време и за време на маневри.

Т. Кънчевъ (д. сг. Ц): Това е само за да се задоволи единъ хатъръ на нѣкого.

Р. Василевъ (д. сг.): Това е старъ текстъ още преди 20 години.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Да, текстътъ е старъ.

Т. Кънчевъ (д. сг. Ц): Вѣрно, че текстътъ е старъ, но това не е аргументъ. Азъ смѣтамъ, че на министра на финанситѣ ще му се създадатъ повече лични неприятности.

Р. Василевъ (д. сг.): Не на министра на финанситѣ, а на надлежния министъръ.

Т. Кънчевъ (д. сг. Ц): ... отколкото да има каквато и да било полза за службата. Лицето, което ще трѣбва да представи гаранция, ще си я представи; нека закѣснѣе съ 5—10 дни, но да земе службата редовно.

Р. Василевъ (д. сг.): Въ туй време кой ще изпълнява службата?

Т. Кънчевъ (д. сг. Ц): За 1 месецъ могатъ да се извършатъ злоупотрѣбления и никой да не отговаря за тѣхъ.

Председателствуващъ С. Даскаловъ: Има думата на родниятъ представителъ, г. Иванъ Лѣкарски.

И. Лѣкарски (д. сг. Ц): Аргументътъ, че текстътъ билъ старъ, не може да бѣде отъ значение и да ни накара да приемемъ този членъ, респективно алинея втора. Независимо отъ това, че респективниятъ министъръ може да бѣде излюженъ, ако се остави да се практикува това, което и въ миналото се е практикувало много пѣти, когато партизани сѣ натискали надлежния министъръ да се съгласи да назначи едно лице, безъ да е представило нуждната гаранция. Възможно е да има случаи, които да опорочатъ самата служба. Следъ като едно лице поеме длѣжността, поради характера на службата, то може да застави нѣкои лица, които иматъ връзки и интереси съ службата, да му намѣрятъ гаранции, да му гарантиратъ, и по такъвъ начинъ може да се създадатъ условия — както е било въ миналото, на и въ бѣдеще може да става това — за недобросѣвѣстно изпълнение на служебенъ дългъ.

Ето защо, не само за да не се излага респективниятъ министъръ, но и за да гарантираме престижа на тия служби и да отнемемъ поводитѣ за престѣпни похвати отъ страна на лица, които ще ги заематъ, безъ да представятъ гаранция, моля г. докладчика да се съгласи да се премахне алинея втора.

Председателствуващъ С. Даскаловъ: Има думата на родниятъ представителъ г. Симеонъ Патеувъ.

С. Патеувъ (з): Г. г. народни представители! Азъ подкрепямъ г. Ради Василевъ да си остане алинеята; затуй защото не е гаранцията отъ 1.000 или 2.000 л., която ще осигури пощеността на длѣжностното лице. И мене ми се струва, че по нѣкога се налага, поради форсмажорни причини, да се разреши на нѣкое лице да земе службата, както каза г. Ради Василевъ, преди да представи нуждната гаранция. Гаранция отъ 1.000, 5.000, 8.000, 10.000 л. за единъ отчетникъ, който ще разполага съ голѣми суми, не е отъ значение. Отъ значение е моралната му гаранция и бѣдещето му на чиновникъ и т. н. Затова азъ мисля, че нѣма вреда, ако остане алинея втора.

Председателствуващъ С. Даскаловъ: Има думата г. министърътъ на финанситѣ.

Министъръ С. Стефановъ: Г. г. народни представители! Мене ми се струва, че много се пресилява значението на втората алинея отъ чл. 91. Тамъ се казва много ясно, че „това изключение не се отнася до касиеритѣ и до всички други лица, които боравятъ съ пари, ценности и материали“. Следователно, изключението се отнася за длѣжностни лица съ нищожни гаранции, които лица не боравятъ съ пари, ценности и материали. А тукъ се говори общо, като че ли това изключение се отнася за всички лица, които представятъ гаранции. Трѣбва да се прочете добре алинея втора и да се разбере, че животътъ, действителността налага това изключение.

Т. Кънчевъ (д. сг. Ц): Хатърътъ го налага!

Министъръ С. Стефановъ: Ако е въпросъ за успокояване на съвѣсти, азъ нѣмамъ нищо противъ да приемемъ, че това изключение се отнася само за гаранции до 5.000 л. и че за по-голѣми гаранции не се отнася.

И. Василевъ (з) и **И. Драгойски** (д): Нѣма нужда

Министъръ С. Стефановъ: Много ясно е казано.

Ц. Бръшляновъ (д. сг. Ц): Прието!

Т. Кънчевъ (д. сг. Ц): За мене е важенъ принципътъ.

Председателствуващъ С. Даскаловъ: Които приематъ чл. 91, както се докладва отъ г. докладчика, съ обясненията на г. министра на финанситѣ, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): (Чете)

„Чл. 92. (Старъ чл. 87) Гаранциитѣ биватъ:

а) въ пари;

б) въ свидетелства, издадени отъ българскитѣ Народна Земледѣлска и Централна кооперативна банки, както и отъ Интернационалната банка на България срещу срочни влогове;

Приематъ се и свидетелства и удостоверения, издадени отъ популярнитѣ банки, посочени следъ влизане на настоящия законъ въ сила отъ Българската централна кооперативна банка, която и носи пълна отговорностъ за всѣко конфискувано свидетелство или удостоверение, ако то не бѣде изплатено отъ популярната банка, която го е издала.

в) въ облигации отъ държавни и гарантирани отъ държавата заеми;

г) въ недвижими имоти.

Забележка. За гаранциитѣ на телеграфопощенскитѣ и телефонни държавни служители се приематъ и свидетелства, издадени, съгласно съ закона за Пощенската спестовна каса а за служителитѣ по финансовото ведомство — свидетелства, издадени съгласно съ чл. 26 отъ закона за личния съставъ на Министерството на финанситѣ.

Залозитѣ по точки а, б и в се внасятъ въ българскитѣ Народна, Земледѣлска и Централна кооперативна банки, въ Интернационална банка въ България или въ популярна банка, отговаряща на условията по буква б, алинея втора, срещу установенитѣ за това удостоверения, като банкитѣ си взематъ бележка по книгитѣ, че заложениитѣ пари, срочни свидетелства, съответно влоговетѣ по тѣхъ, или облигации не може да се връщатъ на вложителитѣ имъ даже и тогава, когато бѣде представено самото депозитно удостоверение, докато гаранцията не бѣде освободена по реда, предвиденъ въ настоящия законъ. При залагането на ценнитѣ лихвоносни книжа, както и свидетелства за вложени суми на сроченъ влогъ, се постѣпва съгласно съ чл. 184 на настоящия законъ. Купонитѣ по заложениитѣ ценни книжа се изплащатъ на падежа имъ, освенъ когато Министерството на финанситѣ е наредило да не се изплащатъ.

Съ издѣлнитѣ въ тиражъ ценни книжа банкитѣ постѣпватъ съгласно съ правилницитѣ си, като запазватъ залога ненакърненъ.

Въ този членъ ще трѣбва да стане една редакционна поправка. Въ втората алинея на буква б, вмѣсто думитѣ „която и носи пълна отговорностъ за всѣко конфискувано свидетелство или удостоверение“, да се каже „която и носи пълна отговорностъ за всѣка конфискувана сума по представено свидетелство или удостоверение“, защото не свидетелствата или удостоверенията се конфискуватъ, а сумитѣ по тѣхъ.

И. Драгойски (д): Това може да се поправи и на трето четене.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): И тогава може.

Председателстващ С. Даскаловъ: Има думата народният представител г. Иванъ Лѣкарски.

И. Лѣкарски (д. сг. Ц): Азъ моля г. докладчика да каже, облигациитъ по п. в — по номиналната стойност ли ще се приематъ за гаранция или по курса на деня?

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): По номиналната имъ стойност се приематъ за гаранция. Би трѣбвало да бѣде по реалната, но и сега се приематъ по номиналната.

И. Драгойски (д): По реалната трѣбва да се приематъ.

И. Лѣкарски (д. сг. Ц): Не смѣтате ли, че за известни длѣжности, като касиери и др., които боравятъ съ пари, ценности, и материали, гаранцията въ облигации отъ държавни и гарантирани отъ държавата заеми, които облигации сѣ твърде много обезценени, не може да представлява отъ себе си една реална гаранция, когато и безъ туй размѣрътъ на гаранциитъ не съответствува на сумитъ, които се позѣрватъ на тия длѣжностни лица?

Председателстващ С. Даскаловъ: Има думата г. Ради Василевъ.

Р. Василевъ (д. сг): Нека обясня на г. Лѣкарски. Има специаленъ текстъ по-нататкъ въ законопроекта, споредъ който, ако стойността на приетитъ за гаранция по номиналната имъ стойностъ ценни книжа, когато ще се конфискува гаранцията, не достига размѣра на сумата, за която отговаря отчетникътъ, разликата се доплаща отъ лицето, което е заложило ценнитъ книжа.

Председателстващ С. Даскаловъ: Има думата докладчикътъ.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Г. г. народни представители! Досега практиката е, че за гаранции облигациитъ се приематъ по номиналната имъ стойностъ. Дори облигациитъ отъ предивосеннитъ заеми, които сѣ валоризирани, се приематъ по валоризирания курсъ, когато днешната стойностъ за нѣкои е съ $\frac{1}{10}$ или $\frac{1}{20}$ отъ валоризирания имъ стойностъ. Вѣрно е, че тѣзи облигации, представяни за гаранция, не съставляватъ онази реална гаранция, която би трѣбвало да се даде. И затуй смисълътъ, който сега даваме на текста на този членъ, е следниятъ: облигациитъ, които се представятъ за гаранция, трѣбва да се приематъ по борсовия курсъ, а ако нѣматъ борсовъ курсъ, приематъ се по обявения курсъ отъ Българската народна банка.

Р. Василевъ (д. сг): Този въпросъ се урежда отъ чл. 109.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Въ чл. 92, буква б, не е казано „по номиналната стойностъ“. Казано е само „въ облигации отъ държавни и гарантирани отъ държавата заеми“. Сега даваме пояснение какъ трѣбва да се разбира.

И. Лѣкарски (д. сг. Ц): Съ пояснение не може. Трѣбва да се каже изрично въ текста.

Р. Василевъ (д. сг): Не по реалната, а по номиналната стойностъ се приематъ. Чл. 109 урежда този въпросъ.

Председателстващ С. Даскаловъ: Има думата народниятъ представител г. Теодоси Кънчевъ.

Т. Кънчевъ (д. сг. Ц): Г. г. народни представители! Една гаранция, за да има действително значението на такава, трѣбва да бѣде реална, а не фиктивна, не трѣбва да бѣде само номинална. Г. Ради Василевъ обяснява тукъ, че когато гаранцията е въ ценни книжа, тѣ трѣбва да бѣдатъ пресмѣтнати по номиналната имъ стойностъ. Азъ смѣтамъ, че тезата му е погрѣшна, защото насъ не ни интересува номиналната, а ни интересува действителната стойностъ на облигацията. И лице, което иска да заема известна отчетническа служба, за която се изисква гаранция, трѣбва да представи реална гаранция: въ недвижимъ имотъ, а когато е въ ценни книжа — въ равностойност на размѣра на гаранцията.

Азъ искамъ да обърна вниманието ви тукъ, че въ закона за гражданското съдопроизводство е прокаранъ вече принципътъ, когато се представятъ за гаранция ценни книжа, тия ценни книжа трѣбва да бѣдатъ пресмѣтнати по тѣхния реаленъ курсъ, и не само това, но се прави, доколкото си спомнямъ, едно намаление отъ този курсъ съ 20%, за да може действително представената гаранция по едно гражданско дѣло да бѣде реална. Обаче по углавнитъ дѣла, дето трѣбва да се третира човѣкътъ, който представя гаранцията, съ известна снизходител-

ностъ, ценнитъ книжа се приематъ по тѣхния номиналенъ курсъ, за да може лицето, което ги представя, да бѣде улеснено въ представянето на гаранцията. Но понеже тукъ се касае да се представи гаранция отъ известно лице, което ще има привилегията да бѣде държавенъ чиновникъ и да борави съ суми, ние трѣбва да искаме една действителна гаранция. Г. Ради Василевъ ни праща къмъ чл. 109.

Р. Василевъ (д. сг): Въ чл. 184 изрично се казва, че се приематъ по номиналния курсъ.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): И него ще измѣнимъ.

Т. Кънчевъ (д. сг. Ц): Ако е казано тамъ, че се приематъ по номиналния курсъ, азъ ще моля, като дойдемъ до чл. 184, да се измѣни въ смисълъ, че се приематъ по реалния курсъ. — Наредбата на чл. 109 има приложение само въ ония случаи, когато трѣбва да се прибѣгне до конфискуването на гаранцията. Когато известно лице извърши престѣпление, заложенитъ отъ него облигации се продаватъ. И ако при продажбата имъ се получи по-ниска цена, тогава лицето, което ги е представило, ще трѣбва да допълни размѣра на действителната гаранция. Съ какво сѣ гарантирани, че лицето, което е представило облигациитъ, ще има нужния кредитъ, необходимитъ средства, за да допълни гаранцията, ако всичкитъ му капиталъ, всичкитъ му кредитъ се е съдържалъ въ тия 200—300 облигации? Нали ние трѣбва да дадемъ на държавата онази минимална гаранция, която едно длѣжностно лице трѣбва да представи и който се изразява въ размѣритъ, предвидени въ законитъ — 10, 20 или 30 хиляди лева? Когато и тази гаранция не я давате, тогава идвате до моралнитъ гаранции, за които г. Симеонъ Патеъ ви говори: едно длѣжностно лице, каза той, което борави съ суми, достатъчно е, че дава морална гаранция! И въ случая, като приемаме номиналната стойностъ на ценнитъ книжа, тогава отиваме къмъ моралната, а не къмъ реалната гаранция.

Въ защита на общитъ интереси, които въ случай трѣбва да бѣдатъ защитени съ представянето на тѣзи гаранции, смѣтамъ, че г. министърътъ на финанситъ не само трѣбва да даде тълкувание въ смисѣла, който азъ изяснявамъ, но трѣбва и изрично да се каже, че представителитъ отъ едно длѣжностно лице облигации за гаранция трѣбва да се пресмѣтатъ по реалния, по действителния тѣхенъ курсъ, и ако презъ течение на службата на това длѣжностно лице курсътъ на представенитъ облигации бѣде намаленъ, то е задължено да допълни разликата на гаранцията си.

Председателстващ С. Даскаловъ: Има думата народниятъ представител г. Ради Василевъ.

Р. Василевъ (д. сг): Г. г. народни представители! Това разпореждане — ценнитъ книжа за гаранции да се приематъ по номиналната имъ стойностъ — прието не сега, а отдавна въ нашия законъ за бюджета, отчетността и предприятията, има своя смисълъ и разумъ. За всички държавни ценни книжа и облигации по заеми, гарантирани отъ държавата, които сѣ издавани по силата на специални закони, навсѣкѣже въ тия закони изрично е казано, че се приематъ за гаранции по номиналния имъ курсъ. Защо се прави това? Защото, ако държавата, още при създаването на специалния законъ, не държи за стойността на тия свои ценни книжа, какво ще представляватъ тѣ, каква стойностъ ще иматъ? Ние завчера приехме закона за даване облекчения на бѣжанцитъ, които иматъ задължения къмъ държавата, споредъ които държавата, при изплащането на тѣхнитъ задължения, ще приема бѣжанскитъ облигации по номиналния имъ курсъ, който на свободния пазаръ е 40 л. за 100 л. Затуй и въ настоящия законопроектъ е казано изрично туй. Нѣма споръ, че ценнитъ книжа за гаранции трѣбва да се приематъ по номиналния имъ курсъ. Чл. 92 ни препраща къмъ чл. 184, а въ чл. 184 се казва, че ценнитъ книжа се приематъ по номиналния курсъ.

Но въ настоящия законопроектъ има ново нѣщо — то е въ чл. 109. Когато се конфискува една гаранция въ ценни книжа, ако има известна разлика между номиналната и борсова цена на тѣзи ценни книжа, които държавата ще продаде, и отчетникътъ остане неотчетенъ, държавата има право да търси отъ сѣция разликата до размѣра на опредѣлената му гаранция. Ако отчетникътъ не е въ състояние да го направи, тогава онзи, който е заложилъ ценнитъ книжа, ще отговаря като прѣрчителъ. Това е новото, което се прокарва сега съ новия чл. 109 отъ новия законъ за бюджета, отчетността и предприятията. Инакъ биха си останали старитъ положения съ новата преза-страховка, която иска уважаемиятъ г. Теодоси Кънчевъ.

Тъй че не може да стават промѣни тукъ. Не може държавата да откаже да приема по номиналния курсъ своите ценни книжа. Тя е задължена да ги приема.

Председателстващъ С. Даскаловъ: Има думата г. министърътъ на финанситъ.

Министъръ С. Стефановъ: Г. г. народни представители! Така както се разисква въпросътъ, остава впечатлението, че за гаранции се приематъ всѣкакви ценни книжа, на които курсовѣтъ сѣ значително паднали. Не е така. За гаранции се приематъ само облигации отъ държавни и гарантирани отъ държавата заеми, за които въ самитѣ договори е казано изрично по какъвъ курсъ ще се приематъ за гаранции. Ние не можемъ тукъ съ едно изключително положение да измѣнимъ всичкитѣ тѣзи специални положения въ договоритѣ за разнитѣ държавни и гарантиранитѣ отъ държавата заеми.

Р. Василевъ (д. ср): Тогава нѣма да има кой да купува облигациитѣ.

Министъръ С. Стефановъ: Всѣки единъ отъ васъ трѣбва да разбере, че това тукъ не може да стане.

Въ този законопроектъ има две нови работи — чл. 109 и чл. 184. Споредъ чл. 109, ако при продажбата на представенитѣ за гаранция ценни книжа се получи сума по-малка отъ гаранцията, за разликата се държатъ отговорни отчетникътъ и лицето, което е заложило ценнитѣ книжа. А въ чл. 184 е казано изрично: (Чете) „Ценнитѣ книжа, както и банковитѣ свидетелства за вложенитѣ суми на сроченъ влогъ, се приематъ за залогъ — свидетелствата по номиналната имъ стойностъ, а ценнитѣ книжа — споредъ условията, предвидени въ оригиналнитѣ договори за емитирането имъ, освенъ ако въ специални за тѣхъ спогодби, одобрени отъ Народното събрание, е предвидена друга стойностъ“.

Ето защо, колкото и да е права бележката, че може би се прави известенъ рискъ — представената въ ценни книжа гаранция да не е достатъчна — не можемъ ние съ този законъ да обърнемъ съ главата надолу стойността на една държавна или гарантирана отъ държавата ценна книга, когато се отнася до 2, 3 или 5 хиляди лева гаранция.

Р. Василевъ (д. ср): Ще се направи невъзможно издаването на държавни облигации.

Министъръ С. Стефановъ: Съвършено друго е, когато се приематъ за гаранция частни ценни книжа.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Приематъ се само държавни ценни книжа.

Министъръ С. Стефановъ: Тѣ сѣ опредѣлени.

Председателстващъ С. Даскаловъ: Които приематъ чл. 92, както се докладва отъ г. докладчика, съ поясненията, които даде г. министърътъ на финанситѣ, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): (Чете)

„Чл. 93. (Старъ чл. 88) Гарантирането съ недвижими имоти става по установенитѣ отъ Министерството на финанситѣ образци.

Недвижимитѣ имоти трѣбва да сѣ свободни отъ всѣкакви задължения“.

Председателстващъ С. Даскаловъ: Има думата народниятъ представителъ г. Аврамъ Аврамовъ.

А. Аврамовъ (з. Ст. В): Г. г. народни представители! Тукъ става въпросъ за имотни гаранции. Казва се, че заложенитѣ имоти би трѣбвало да бждатъ свободни отъ всѣкакви задължения спрямо държавата. Всѣки день въ живота имаме различни случаи, които подсказватъ, че трѣбва да направимъ нѣкакво облекчение, защото онзи, който е писалъ тия членове отъ преди доста време, сигурно не е преживявалъ моменти да излѣзе да гарантира съ имота си.

Извършили сте вие едно полицейско нарушение. Съставятъ ви актъ за 1.000—1.500 л. глоба.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Това е само за чиновнически гаранции, г. Аврамовъ.

А. Аврамовъ (з. Ст. В): Ако е само за чиновнически гаранции, . . .

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Да.

А. Аврамовъ (з. Ст. В): . . . тогава, отказвамъ се да говоря.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Това е само за служебни гаранции.

Председателстващъ С. Даскаловъ: Които приематъ чл. 93, както се докладва отъ г. докладчика, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): (Чете)

„Чл. 94. (Старъ чл. 89) За да бждатъ приети за редовни гаранциитѣ трѣбва да бждатъ завѣрени както следва:

а) отъ общинското управление, по мѣстонахождението на имота, което удостоверява, че имотътъ се владѣе като собственост отъ лицето или лицата, които гарантиратъ съ имота, на чие име е записанъ по книгитѣ на общината и каква е неговата оценка въ основната книга за данъцитѣ; оценката на сградитѣ се показва отдѣлно отъ тая на мѣстата, и

б) отъ надлежния нотариусъ или мирови съдия въ съдебния районъ на който се намира имотътъ, че подписитѣ сѣ на лицата, които гарантиратъ, че последнитѣ, споредъ представения нотариаленъ документъ, надлежно вписанъ съгласно съ закона за ипотекиитѣ и привилегиитѣ, сѣ собственици на имота; че имотътъ е свободенъ отъ всѣкакви ипотеки, възбрани, запрещения и задължения и за каква сума се гарантира съ него.

Когато лицата, които гарантиратъ съ имота, нѣматъ нотариаленъ документъ за собственост, нотариусътъ или мировиятъ съдия се рѣководи отъ правилата, предвидени въ чл. 34 а на закона за нотариуситѣ“.

Председателстващъ С. Даскаловъ: Които приематъ чл. 94, както се докладва отъ г. докладчика, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): (Чете)

„Чл. 95. (Старъ чл. 90) Нотариусътъ или мировиятъ съдия вписва гаранцията въ входящия регистъръ и въ книгата за възбранитѣ върху недвижимитѣ имущества съгласно съ закона за ипотекиитѣ и привилегиитѣ.

Това вписване създава за държавата вещни права, каквито установява първата ипотека, безъ да е нужно да се подновява вписването“.

Председателстващъ С. Даскаловъ: Които приематъ чл. 95, както се докладва отъ г. докладчика, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): (Чете)

„Чл. 96. (Старъ чл. 91) Недвижимитѣ имоти, дадени за гаранция на длъжностни лица, се приематъ по оценката имъ въ основната книга за данъцитѣ. Съ сѣщитѣ имоти може да се гарантира едновременно и за друга длъжностъ за сѣщото или друго лице, ако стойността имъ позволява това.

Покрититѣ недвижими имоти трѣбва да сѣ застраховани отъ пожаръ и то за стойностъ най-малко въ размѣръ на гаранцията. Застраховката имъ трѣбва да се продължава, докато е въ сила гаранцията, за която сѣ дадени“.

Председателстващъ С. Даскаловъ: Които приематъ чл. 96, както се докладва отъ г. докладчика, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): (Чете)

„Чл. 97. (Старъ чл. 92) На застрахователнитѣ дружества се съобщава за даденитѣ гаранции. Тѣ сѣ длъжни незабавно да уведомятъ Министерството на финанситѣ за прекъснатитѣ, неуредени и неподновени застраховки, както и за погинването на частъ или на цѣли застраховани имоти, за които имъ е съобщено, че сѣ дадени за гаранция. Въ случай, че не изпълнятъ това или изплатятъ застрахованата сума, тѣ оставатъ напълно отговорни спрямо държавата, респективно спрямо учреждението, въ полза на което е дадена гаранцията“.

Председателстващъ С. Даскаловъ: Които приематъ чл. 97, както се докладва отъ г. докладчика, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): (Чете)

„Чл. 98. (Старъ чл. 94) Всѣка гаранция, по-голяма отъ 2.000 л., се представя чрезъ началника на длъжностното лице въ Министерството на финанситѣ. Последното проверява полученитѣ гаранции, записва ги въ опредѣленитѣ книги и издава на длъжностнитѣ лица установенитѣ свидетелства за представена гаранция.

Гаранциитѣ до 2.000 л. включително се представятъ, проверяватъ и съхраняватъ въ надлежното министерство“.

Председателстващъ С. Даскаловъ: Които приематъ чл. 98, както се докладва отъ г. докладчика, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): (Чете)

„Чл. 99. (Старъ чл. 94) Гаранциитъ на управителя, под-управителитъ и директоритъ при централното управление на Българската народна банка и на управителитъ и администраторитъ при българскитъ Земледѣлска и Централна кооперативна банки се съхраняватъ въ Министерството на финанситъ“.

Председателствуващъ С. Даскаловъ: Които приематъ чл. 99, както се докладва отъ г. докладчика, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): (Чете)

„Чл. 100. (Старъ чл. 95) Гаранцията може да бѣде дадена въ смисълъ да има сила само за една известна длъжностъ на едно мѣсто, или пъкъ за всички мѣста и длъжности по едно и сѣщо ведомство, за които се изисква гаранция.“

Когато гаранцията е ограничена, може да бѣде подновена при премѣстване, както и при назначение, следъ прекъсване. Подновяването става отъ самитъ гарант съ завършено по нотариаленъ редъ заявление до Министерството на финанситъ, когато гаранцията е отъ видоветъ по букви а, б и в на чл. 92, а когато гаранцията е отъ вида по буква г, къмъ заявлението се прилага и записка за вписване въ книгата за възбранитъ новопоетото задължение съ подновяването на гаранцията. Подновяването може да бѣде направено въ смисълъ гаранцията да остане въ сила не само за новата длъжностъ на отчетника, но и за всѣка друга, където и да било по сѣщото ведомство. Въ последния случай издаденото свидетелство срещу гаранцията, която се подновява, се връща въ Министерството на финанситъ или въ учреждението, което го е издало, за да се замѣни съ друго.

Гаранциитъ на длъжноститъ лица при изборнитъ учреждения сѣ ограничени, т. е. служатъ само за предъ едно отъ тия учреждения и могатъ да се подновяватъ само за учреждението, предъ което сѣ дадени.

Не се допуца подновяване на гаранция, върху която е наложена възбрана поради неиздължение на длъжностното лице, за което е била дадена“.

Председателствуващъ С. Даскаловъ: Които приематъ чл. 100, както се докладва отъ г. докладчика, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): (Чете)

„Чл. 101. (Старъ чл. 96) Когато длъжностното лице бѣде премѣстено отъ една длъжностъ на друга съ по-голяма гаранция, ако гаранцията за първата длъжностъ е дадена въ смисълъ да важи и за новата, то може да представи допълнителна гаранция, вмѣсто да представлява нова таква за цѣлата сума. Съ представянето на допълнителната гаранция връща се и старото гаранционно свидетелство за издаване ново за цѣлата гаранция.“

Когато пъкъ длъжностното лице се премѣсти отъ една длъжностъ на друга съ по-малка гаранция, разликата може да се освободи, ако гаранцията е дѣлима и ако представи документи за отчитане за старата длъжностъ. Въ такъвъ случай издаденото за първата гаранция свидетелство се връща, за да се замѣни съ друго“.

Председателствуващъ С. Даскаловъ: Които приематъ чл. 101, както се докладва отъ г. докладчика, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): (Чете)

„Чл. 102. (Старъ чл. 97) Гаранцията на длъжностно лице, което е отчетникъ предъ смѣтна палата, се освобождава следъ окончателно произнасяне на последната върху правилността на всичкитъ му отчети и смѣтки за презъ всичкото време на служенето му и по удостовѣрение отъ надлежнитъ учреждения споредъ специалнитъ правилници и наредби за отчитането му.“

Това окончателно произнасяне става най-късно въ годишенъ срокъ отъ постановянето на отчетитъ въ смѣтната палата.

Гаранцията на длъжностно лице, което не е отчетникъ предъ смѣтна палата, се освобождава, следъ като надлежното министерство, респективно прямитъ му началникъ, удостовѣри, че той е предалъ длъжността си въ изправностъ и по удостовѣрение отъ други учреждения споредъ специалнитъ правилници и наредби за отчитането.

Гаранцията на длъжностно лице, което не е заемло длъжността, за която е била дадена гаранцията, се освобождава възъ основа на удостовѣрение, издадено отъ прямия му началникъ, отъ което да се вижда, че лицето е удоволнено преди да встъпи въ длъжностъ.

Провѣрката, възъ основа на която се издаватъ тия удостовѣрения, както и издаването на самитъ удостовѣрения,

трѣбва да стане най-късно до една година отъ датата на напускането или предаването длъжността.

Въ случай че поради непреглеждане навреме отчетнитъ книга на нѣкои длъжностни лица се забави издаването на съответнитъ решения или удостовѣрения въ сроковетъ, предвидени въ предшествуващитъ алинеи, поради което гаранцията не може да се освободи, то надлежнитъ лица, натоварени съ това преглеждане, ако не представятъ уважителни причини за забавянето, се наказватъ дисциплинарно“.

Председателствуващъ С. Даскаловъ: Които приематъ чл. 102, както се докладва отъ г. докладчика, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Има думата г. министърътъ на финанситъ.

Министъръ С. Стефановъ: Г. г. народни представители! Понеже трѣбва да бѣда въ Министерския съветъ, който сега заседава, азъ моля да се вдигне заседанието за утре съ следния дневенъ редъ . . .

К. Лулчевъ (с. д): По дневния редъ искамъ тѣмъ.

Председателствуващъ С. Даскаловъ: Имате думата.

К. Лулчевъ (с. д): Г. г. народни представители и г. председателю! . . .

Отъ мнозинството: За интерпелациитъ!

К. Лулчевъ (с. д): Да, за интерпелациитъ.

Н. Пждаревъ (д. сг. II): (Къмъ мнозинството) Жалко е, че съ такава насмѣшка говорятъ депутати!

К. Лулчевъ (с. д): Има депозириани интерпелации. Ние искаме тия интерпелации да бѣдатъ поставени на дневенъ редъ. Колкото пъти сме повдигали въпросъ за поставянето на интерпелациитъ на дневенъ редъ предъ бюрото на Народното събрание, бюрото винаги е отблъсвало въпроса подъ претекстъ, че то не опредѣля дневния редъ, че Народното събрание е, което го опредѣля и че въпросътъ на интерпелациитъ трѣбва да бѣде повдигнатъ при опредѣлянето на дневния редъ за идущото заседание. Миналия пътъ ние пакъ повдигнахме този въпросъ и председателствуващиятъ заяви, че си взема бележка, че взема актъ отъ нашето искане и че ще нареди интерпелациитъ да бѣдатъ поставени на дневенъ редъ. Ето сега се опредѣля дневниятъ редъ за утрешното заседание, и азъ вземамъ думата да настоя и да направя предложение, като първа точка отъ дневния редъ за идущото заседание да бѣдатъ поставени на разглеждане депозирианитъ предъ бюрото интерпелации. Или интерпелацията има значение и депозирианитъ интерпелации ще бѣдатъ разглеждани, или, ако нѣма да бѣдатъ разглеждани, кажете ни да не депозириаме тукъ интерпелации.

Интерпелациитъ, които сѣ депозириани, сѣ отъ извънредно голяма важностъ, третиратъ извънредно важни въпроси, които трѣбва да бѣдатъ разглеждани преди всички други въпроси отъ Народното събрание. И затова азъ настоявамъ и моля бюрото да сондира Народното събрание — моля и г. министра да се съгласи — въ дневния редъ за утрешното заседание на Народното събрание да бѣдатъ поставени на разглеждане интерпелациитъ. Право е на Народното събрание да разгледа интерпелациитъ, както е право и на народния представител да депозири интерпелации. А значението на интерпелациитъ се знае. Знае се, че чрезъ интерпелациитъ се упражнява контролъ върху управлението; знае се, че чрезъ интерпелациитъ се съдействува на управлението. Както народнитъ представители иматъ право да депозириатъ интерпелации въ Парламента по въпроси отъ управлението, така, споредъ правилника, народното представителство има дългъ, повелителенъ дългъ да разгледа тѣзи интерпелации. Споредъ чл. 56 отъ правилника за вътрешния редъ на Народното събрание, депозирианитъ интерпелации се разглеждатъ обезателно поне презъ две седмици. А откато ние сме депозириали интерпелациитъ си, изминали сѣ се 4 месеци, следователно, изискваниятъ отъ правилника за вътрешния редъ на Народното събрание срокъ отдавна е изминалъ, и всѣко отлагане по-нататъкъ да бѣдатъ поставени на разглеждане интерпелациитъ не значи нищо друго, освенъ отбѣгване отъ въпроситъ, които се третиратъ въ тия интерпелации.

Ако управлението ще отбѣгва отъ тѣзи въпроси и нѣма да желае да се поставятъ интерпелациитъ на разглеждане, нека г. министърътъ на финанситъ, представител на правителството тукъ, нека и г. председателътъ на Народното събрание ни заявятъ, че интерпелациитъ нѣма да бѣдатъ разглеждани, за да знаемъ ние, като народни представители, какво да правимъ. Докогато не чуемъ тукъ такава де-

кларация, ние сме въ правото си да искаме интерпелациите да бъдат разглеждани, а Народното събрание има дълг да ги разгледа. Това повелява правилникът.

По силата на всичко това, аз настоявам пред г. министъра да се съгласи да бъдат поставени на разглеждане интерпелациите като първа точка от дневния ред за утрешното заседание; настоявам и пред г. председателя на Народното събрание да се съгласи и да вотира предложението ми. От г. г. народните представители няма освен да искам да се съгласят и тѣ да дадат вота си тѣзи интерпелации да бъдат поставени на разглеждане. Щом има интерпелации, тѣ трѣбва да бъдат разглеждани. Да се бѣга повече от интерпелациите е недопустимо. Защото, ако днес имате една или нѣколко интерпелации и ако вие речете да бѣгате от тѣхъ, ще заставите насъ, народните представители, всѣки ден да ви депозираме интерпелации по всички въпроси на държавния и обществения животъ.

Ето това е моето предложение, което искам да се гласува.

Председателстващъ С. Даскаловъ: Има думата народниятъ представителъ г. Никола Пждаревъ по дневния редъ.

Отъ мнозинството: Е-е-е!

К. п. Цвѣтковъ (д): По този въпросъ дебати не могат да се развиватъ.

А. Буковъ (з): Какво почнахте да давате думата безъ време, г. председателю? Нова практика завеждате — да дебатирате по дневния редъ.

Председателстващъ С. Даскаловъ: Моля! Г. Пждаревъ, имате думата.

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): Азъ искамъ да говоря на народни представители.

А. Буковъ (з): Какво ще ни приказвашъ! Много пъти сме го слушали това! Стига!

З. Димитровъ (д): Не желаемъ да Ви слушаме!

Председателстващъ С. Даскаловъ: Моля ви се, г-да!

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): Вие сте длъжни да слушате; не е по желание. Затова сте тукъ — да изпълнявате единъ дългъ, не право.

Г. г. народни представители! И азъ настоявамъ интерпелациите да бъдат поставени на дневенъ редъ, не защото желая да спъвамъ работата на Народното събрание или да създавамъ неприятности на управлението. Ако, г. г. народни представители, желаемъ наистина управлението въ тая страна да има престижъ и Народното събрание да бъде уважавано обществено, ние не бива да бѣгаме отъ разглеждането на интерпелациите. Интерпелациите засѣгатъ достоинството на министри, и азъ се чудя, какъ не се явиха тѣ да настояватъ предъ васъ да се разгледатъ интерпелациите срещу тѣхъ. Какъ могатъ тѣ да продължаватъ да бъдат министри, когато сѣм депозирани интерпелации срещу тѣхното управление и тѣ не знаятъ дали въ тая Камера иматъ довѣрие? Само тогава, когато Народното събрание даде своя вотъ на довѣрие къмъ тѣхъ, може да се смѣта, че тѣ стоятъ съ достоинство на мѣстото си. Веднѣжъ поставенъ отъ народните представители въпросъ за разглеждане на интерпелациите, правителството, ако не желае тѣ да бъдат разглеждани, не може да се освободи само съ една дума: „Не желаемъ, не сме съгласни“. То трѣбва да се мотивира и да каже: не държа смѣтка за никакви интерпелации, ...

А. Капитановъ (з): Както вие не държахте едно време.

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): ... не желая моето управление да се контролира. И тогава ще бъда наясно и начисто, вие парламентарно управление ли сте или управление на диктатура. И когато други пожелаятъ да бъдат управление на диктатура, недейте смѣта, че тѣ ще извършатъ нѣщо ново — тѣ ще продължатъ вашето дѣло. Желаете ли това — вървете по този пътъ, но нека правителството носи отговорността за всичките послѣдствия отъ едно такова ръководене дѣлата на Събранието. (Възражения отъ мнозинството)

Председателъ: **А. МАЛИНОВЪ**

Секретари: **Б. НЕДКОВЪ**
СТ. СЛАВОВЪ

Началникъ на Стенографското отдѣление: **Д. АНТОНОВЪ**

Председателстващъ С. Даскаловъ: Има думата народниятъ представителъ г. Иванъ Лѣкарски.

А. Буковъ (з): Какъвъ е този новъ редъ, който въвеждате, г. председателю! Какво е това? Ами до утре ще искатъ думата!

И. Лѣкарски (д. сг. Ц): Присъединявайки се къмъ казаното отъ преждоговорившиятъ, което намирамъ, че е основателно, азъ моля, ако г. министърътъ на просвѣтата е оздравѣлъ, да бъде поставена на дневенъ редъ и моята интерпелация къмъ него.

Отъ мнозинството: Не е оздравѣлъ.

Председателстващъ С. Даскаловъ: Има думата г. министърътъ на финансите.

А. Буковъ (з): Нѣкой другъ нѣма ли да иска думата?

Министъръ С. Стефановъ: Г. г. народни представители! Никой не бѣга отъ поставянето на дневенъ редъ на интерпелациите и никой не желае да умаловажава тѣхното значение.

К. Лулчевъ (с. д): Четири месеци минаватъ отъ тогава, г. министре!

Министъръ С. Стефановъ: Но предъ видъ на работата, която следваме съ законопроекта за бюджета, отчетността и предприятията, ...

Г. Чешмеджиевъ (с. д): Въ сѣбота ги турете на разглеждане. Изберете единъ денъ, най-сетне!

Министъръ С. Стефановъ: Моля Ви се, слушайте ме. Азъ ви слушахъ. — Предъ видъ на това, че сега гласуваме законопроекта за бюджета, отчетността и предприятията, който е свързанъ съ бюджетитѣ, които предстои да гласуваме и по които Министерскиятъ съветъ работи непрекъснато и вечеръ, и преди обѣдъ — ето и сега отивамъ на съветъ пакъ въ връзка съ приготвянето на бюджетитѣ — въ тѣзи нѣколко дни интерпелациите не ще могатъ да бъдат поставени на дневенъ редъ.

Азъ моля народното представителство да разбере важността и значението на този законопроектъ, който минава сега и който е въ връзка съ бюджета. Азъ ще съобща още сега Вашето искане въ Министерския съветъ и веднага, следъ като свършимъ съ този законопроектъ, ще се помъчимъ да туримъ на дневенъ редъ и интерпелациите.

Моля да одобрите следния дневенъ редъ за утрешното заседание: (Чете)

„1. Трето четене законопроекта за измѣнение и допълнение на закона за търговията съ външни платежни срѣдства;

2. Първо четене законопроекта за отпущане народна пенсия на Бонка Петкова, съпруга на покойния бившъ министъръ Д. Петковъ;

Второ четене законопроектитѣ:
3. За бюджета, отчетността и предприятията — продължение разискванията;

4. За общественото подпомагане;

Трето четене законопроектитѣ:
5. За изплащане задълженията на бѣжанците къмъ държавата съ облигации отъ 6-процентовия държавенъ заемъ отъ 1923 г.;

6. За извънбюджетния (свръхсмѣтенъ) кредитъ отъ 200 милиона лева за изплащане стойността на отчужденитѣ за държавни нужди недвижими имоти;

7. Второ четене законопроекта за ликвидирани на заемитѣ, отпущнати по закона за направа на икономически кѣщи и за насърчение на жилищния строежъ и

8. Първо четене законопроекта за посмъртната взаимоспомагателна каса на служителитѣ при изборнитѣ учредения“.

Председателстващъ С. Даскаловъ: Които приематъ така предложението дневенъ редъ отъ г. министъра на финансите за утрешното заседание, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Следващото заседание ще бъде утре следъ обѣдъ.

Вдигамъ заседанието.

(Вдигнато въ 19 ч. 2 м.)

Подпредседателъ: **СТ. ДАСКАЛОВЪ**